

ΑΠΟΛΥΤΩΣΙΣ

« Ἰησοῦς, Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α΄ Κο 1,30)

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ὈΡΓΑΝΟΝ ὈΜΩΝΥΜΟΥ ὈΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΖ΄
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2022
Ἄρ. Φύλ. 922

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο Όργανο
Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητας
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534
Τεύχ. 922, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2022

Ίδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

Δ/ντής Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναίος
Άλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη

Δημιουργικό, προεκτύπωση, καλλιτεχνική επίμελεια:

«Χριστιανική Έλπίς»
Όρθόδοξη Αδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: 2310 677136

Έκτύπωση - βιβλιοδεσία:
«ΛΙΘΟΣ», Κιάτο Κορινθίας
Τηλ.: 27420 20584

Έτήσια συνδρομή:

Έσωτερικού: 12€
Έξωτερικού: 35€
Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$
Καναδά: 50\$ Αυστραλίας: 55\$

Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:
6074010115324
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Γιά τούς συνδρομητές του έξωτερικού

IBAN: GR 94 0171 0740 0060
7401 0115 324

Περιεχόμενα

Άς προβληματιστούμε σοβαρά!	267
Έν αναμονή των Χριστουγέννων	268
Μιά πορεία όλη του ή ζωή	270
Συνεργοί στό εύαγγέλιο του Χριστού (Α΄ Θε 3,2).....	272
Τό γιορτάσι τής Σάμου.....	274
Ένα προσκύνημα	276
Άδιέξοδο σέ όλα τά επίπεδα	278
Νικόλαος Κασομούλης, ό στρατιωτικός άπομνημονευματογράφος ...	280
Μνήμη ματωμένη (ποίηση)	282
«Πραότητας νίκη»	283
Παιδική συναυλία	286
Βοήθεια άκαταμάχητη.....	287
Κάτω από τίς φτερούγες του Άρχαγγέλου (διήγημα).....	288
Έκδηλώσεις τής Αδελφότητας.....	290
Δύο άπόψεις και μία προσωπική έμπειρία.....	292
Συζητώντας τά γεγονότα	294

Ἄς προβληματιστοῦμε σοβαρά!

Στίς 13 Νοεμβρίου ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ τιμᾷ μιά πολύ ξεχωριστή προσωπι-
κότητα, πού ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά πιό λαμπρά ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ τῆς: Πρόκειται
γιά τόν ἅγιο ἱεράρχη Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο, ἀρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως
(347-407).

Τί νά πρωτοπεῖ ὅμως κανεῖς γι' αὐτόν τόν κολοσσό τῆς εὐσέβειας, καί μάλιστα
σέ λίγες γραμμές; Ὁ μέγας αὐτός στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ ἄφησε ἀνεξίτηλη τή
σφραγίδα του στήν ἐκκλησιαστική συνείδηση, καί δέν θά ἦταν ὑπερβολική ἡ διαπίστω-
ση ὅτι ἀποτελεῖ διαχρονικό κριτήριο ὀρθοδοξίας καί ὀρθοπραξίας. Ἦταν ἴσως ἕνα
ἀπό τά πιό κομβικῆς σημασίας ὄχυρά πού ἔστησε τό Πνεῦμα τό ἅγιο μετά τήν
ἐποποιία τῶν διωγμῶν, ὥστε νά ἀναχαιτισθεῖ μιά καινούργια Χάρυβδη γιά τήν Ἐκκλη-
σία, ἡ αἵρεση καί ἡ ἐκκοσμίκευση. Στό τίμιο, ἀσκητικό πρόσωπό του, πού δέν ἤξερε
νά ὑποκλίνεται παρά μόνο στόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, οἱ πιστοί ἀπό τήν ἐποχή του καί
σ' ὅλους τούς αἰῶνες ἀντικρίζουν προπάντων:

***Τόν ἀπαράμιλλο ἐραστή καί ἐρμηνευτή τῆς ἁγίας Γραφῆς.** Ὁ ἱερός Χρυσό-
στομος ἀγάπησε τόν λόγο τοῦ Θεοῦ μέ πάθος. Ἐρμήνευσε μάλιστα ὅλη σχεδόν τή
Βίβλο τόσο αὐθεντικά, ὥστε οἱ εἰδικοί νά ὁμολογοῦν ἐκόντες ἄκοντες ὅτι χωρίς τό
ἐξηγητικό του ἔργο θά ἔπρεπε νά ἐπιστρέψουν στή ζωή οἱ ἱεροί συγγραφεῖς, γιά νά
μᾶς διευκρινίσουν τί ἐννοοῦν μέ τά κείμενά τους. Ἀναμφίβολα ὁ ἅγιος αὐτός ἀρχιεπί-
σκοπος ἀναδείχθηκε ὁ βασικός κρουτός καί κανόνας τῆς βιβλικῆς ἐρμηνείας.

***Τόν ἀσύγκριτο διδάσκαλο.** Οἱ ὁμιλίες τοῦ ἁγίου Ἰωάννη ἀποτελοῦν πραγμα-
τικά μνημεῖα. Μνημεῖα λόγου -τόν εἶπαν ἀνώτερο ἀπό τόν Δημοσθένη καί γι' αὐτό
χρυσόστομο- ἀλλά καί μνημεῖα θεοφώτιστου νοῦ, διάκρισης, ἀγάπης, ἀγωνιστικότη-
τας, θάρρους, ταπείνωσης. Γι' αὐτό καί ὅταν τό ἁγιασμένο αὐτό φερέφωνο τοῦ Οὐ-
ρανοῦ σίγησε γιά πάντα, στή χριστιανική Ἀνατολή ἀντήχησε παντοῦ ὁ ἴδιος πικρός
θρήνος: «Καλύτερα νά ἔσβηνε ὁ ἥλιος, παρά νά σιωποῦσε τό στόμα τοῦ Ἰωάννη!...».

***Τόν μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ,** ὁ ὁποῖος δέν μαρτύρησε σέ κάποιο ἀμφιθέ-
ατρο τῆς εἰδωλολατρικῆς Ρώμης οὔτε σφαγιάσθηκε ἀπό τό χέρι κάποιου Νέρωνα,
ἀλλά πέθανε στήν ἐξορία κυνηγημένος ἀπό χριστιανούς βασιλεῖς(!), ἐπειδή δέν ἐν-
νοοῦσε νά ὑποστειλεῖ ἐπ' οὐδενί τή σημαία τοῦ Σταυροῦ καί νά τήν ἀντικαταστήσει
μέ μιά ψευτοεὐλάβεια ἄνευρη, χλιαρή, συμβιβασμένη.

Ἄραγε ἔχουμε σήμερα τέτοια παραδείγματα ἀκατάβλητης, ὀλόκαρδης ἀφοσίω-
σης στόν ἅγιο Κύριο; Εἶμαστε διατεθειμένοι οἱ σύγχρονοι χριστιανοί νά βαδίσουμε στά
ἰδρωμένα καί ματωμένα ἴχνη τοῦ λεοντόψυχου αὐτοῦ ἀρχιεπισκόπου; Ἦν υἱοθετοῦμε
κι ἐμεῖς -ἀσυνείδητα ἴσως- ἕναν Χριστιανισμό ἄκοπο, βολικό, ἀναίμακτο, οὐσιαστικά
«ξένον σταυροῦ»;... Ἄς προβληματιστοῦμε σοβαρά!

Ἐν ἀναμονῇ τῶν Χριστουγέννων

Ὁ Νοέμβριος εἶναι ὁ μήνας τῆς προσδοκίας καί τῆς ἀναμονῆς. Ὅλη ἡ γῆ, μέ κρατημένη λές τὴν ἀνάσα της, περιμένει τὴ μεγάλη γιορτὴ, τὰ Χριστούγεννα! Ὅταν, λοιπόν, φτάνει αὐτός ὁ καιρός καὶ βλέπω τίς βιτρίνες ν' ἀρχίζουν νὰ βάζουν καὶ πάλι τὰ γιορτινά τους, σκέφτομαι πάντα τὸ ἴδιο: Ξανά Χριστούγεννα! Ξανά χαρές! Ὅμως τί ἀκριβῶς θὰ γιορτάσουμε οἱ χριστιανοὶ τοῦ 21^{ου} αἰῶνα; Ποιὸς προσδοκοῦμε νὰ γεννηθεῖ, εἶναι σίγουρο ὅτι ξέρουμε;...

Τὰ Χριστούγεννα ἔρχονται ἀπὸ πολὺ μακριά. Γύρω στό 2000 π.Χ. ὁ Ἀβραάμ, ἕνας γνήσια πιστός τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, πού ζοῦσε στή Χαρράν τῆς Μεσοποταμίας, δέχεται ἀπὸ Ἐκεῖνον τὸ πιὸ ἐλπιδοφόρο μήνυμα πού ἀκούστηκε ποτέ στόν κόσμο: «Ἀβραάμ, σήκω ἀπὸ δῶ καὶ πήγαινε νὰ κατοικήσεις ἐκεῖ πού θά σοῦ δεῖξω! Θά βγάλω ἀπὸ σένα ἕνα ἔθνος μέγα καὶ θά σέ δοξάσω. Καὶ ἀπὸ τὴ γενιά σου θά προέλθει ἡ εὐλογία γιά ὅλες τίς φυλές τῆς γῆς» (Γέ 12,1-3). Ποιά παγκόσμια εὐλογία θά πηγάζει ἀπὸ τόν Ἀβραάμ καὶ θά πλημμυρίσει ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα; Χωρίς ἄλλο ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Λυτρωτὴς τοῦ παντός, αὐτός πού ἂν καὶ Θεός ἔγινε ἀνθρωπος, θριάμβευσε πάνω στόν θάνατο καὶ μᾶς χάρισε τὴν ἀνάστασι καὶ τὴν ἀναγέννηση. Νά ποιές εἶναι οἱ ρίζες τῶν Χριστουγέννων! Μάλιστα, ὅπως εἶπε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος στόν Ἰσραὴλ, δηλαδή στά τέκνα τοῦ Ἀβραάμ, 2.000 χρόνια ἀργότερα: «Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη» (Ἰω 8, 56). Μ' ἄλλα λόγια: «Ὁ Ἀβραάμ, ὁ πατέρας σας, σκιρτοῦσε ἀπὸ τόν πόθο του νὰ δεῖ τὴν παρουσία μου ἐδῶ στή γῆ, καὶ μέσω τοῦ προφητικοῦ πνεύματος τὴν εἶδε! Καὶ χάρηκε!». Καὶ ἦταν τόση ἡ χαρὰ του πού δέν ἤθελε πλέον τίποτε ἄλλο στή ζωὴ του. Κι ἐνῶ ἦταν πλούσιος, μέ κοπάδια καὶ δούλους καὶ πλήθος ἀγαθὰ, ἔζησε στή Χαναάν, ὅπου τόν ὁδήγησε ὁ Θεός, σέ σκηνές, δέν ἔχτισε ποτέ του σπίτι. Γιατί; Διότι, ὅπως ἐξηγεῖ θεοπνευστως ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «ἐξεδέχετο... τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἥς τεχνίτης

καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός» (Ἐβ 11,10). Λαχταροῦσε δηλαδή τὴν πόλη τὴν ὁποία θεμελίωσε, τεχνούργησε καὶ ἔχτισε ὁ Θεός. Δέν ἐπρόκειτο βέβαια γιὰ κάποια πόλη τοῦ κόσμου τούτου· ἐπρόκειτο γιὰ τὸν Σωτῆρα πού ὁ Ἀβραάμ ἔβλεπε προφητικά. Συνεπῶς τί νὰ ἔκανε τὰ ντουβάρια καὶ τὰ σπίτια μπροστά σ' αὐτὴ τὴν εὐλογία, τὴν «πόλη» τῆς Ζωῆς; Μᾶλλον ἐμπόδιο θὰ τοῦ ἦταν, θὰ σκέφτηκε. Θὰ θόλωναν μέσα του τὴ λαχτάρα του γιὰ ἐκείνη, καὶ ἴσως καὶ νὰ τὴν ἔσβηναν. Χίλιες φορές λοιπὸν σκηνίτης!

Κι ἐνῶ ὁ δίκαιος Ἀβραάμ ἔζησε ἰσόβια μ' αὐτὴ τὴν πίστη καὶ τὴν προσμονή, δυστυχῶς ἡ γενιά του, πού ξεπήδησε ἀπὸ τὰ σπλάγχνα του, δέν ἀκολούθησε τὸ παράδειγμά του. Ὁ Ἰσραὴλ ἔγινε ἔθνος, ὅταν ἦταν σκλάβος τῆς Αἰγύπτου. Κι ἐνῶ ὁ Θεός τὸν ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὰ δεσμά του, κι ἐνῶ τὸν προστάτεψε θαυμαστά ἀπὸ μύριες δυσκολίες στὴν ἔρημο καὶ τοῦ χάρισε γιὰ πατρίδα του ἐκείνη τὴ γῆ τοῦ πατριάρχη του, τὴν εὐφορη Χαναάν, ὁ τόσο εὐεργετημένος αὐτὸς λαὸς ἀποδείχθηκε στεῖρος στὴ σπορά τῆς Χάριτος. Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Γιαχβέ στὸν Ἀβραάμ, ὅτι θ' ἀναδείξει ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, παρέμεινε τελικὰ ἀπρόσιτη στοὺς Ἑβραίους, ἀνεπίγνωστη. Καὶ μάλιστα ὄχι μόνο δέν κατάλαβαν τὴν ἐκπληκτικὴ αὐτὴ ἐπαγγελία, ἀλλὰ σέ πλήρη ἀντίθεση μὲ τὸν πατέρα τους, ἀνίκανοι νὰ ἀντιληφθοῦν πέρα ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ τίς ἡδονές του, τὴ διέστρεψαν ἐντελῶς καὶ ἀπὸ θεία παρακαταθήκη ἐλπίδας τὴ μετέβαλαν σ' ἓνα κοσμικὸ, σοβινιστικὸ ἰδεολόγημα. Ἔτσι ὁ Μεσσίας, ὁ πρόξενος τῆς αἰώνιας ζωῆς καὶ ὁ δρόμος γιὰ τὴν ἐπιστροφή τοῦ χαμένου ἀνθρώπου στό σπίτι τοῦ Θεοῦ καὶ Πατέρα, ἔγινε στὸν νοῦ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ ἐγκόσμιος πανίσχυρος βασιλιάς πού θὰ ἀποκαθιστοῦσε τὴν παλιὰ ἐθνικὴ τους δόξα. Κυριολεκτικὰ ἄλλα ἀντ' ἄλλων!...

Καὶ σκέφτομαι πάλι: Ἄραγε μόνον ὁ Ἰσραὴλ ἀπέτυχε νὰ ἀντιληφθεῖ τί σωτηρία τοῦ ὑποσχέθηκε ὁ Θεός; Μήπως τὸ ἴδιο ἢ καὶ χειρότερα ἀποτυγχάνω κι ἐγώ, ὁ χριστιανὸς τοῦ 21^{ου} αἰῶνα; Τί περιμένω ἐντέλει νὰ γιορτάσω τὰ Χριστούγεννα; Τὸν ἐρχομὸ τοῦ Κυρίου στὸν κόσμο, γιὰ νὰ μπολιάσει ἐμένα τὸν χωματένιο μὲ Οὐρανό, ἢ μήπως μιά εὐκαιρία γιὰ γιορτὴ, μιά συναισθηματικὴ κορύφωση ἢ ἀκόμη κι ἓνα θρησκευτικὸ ἄλλοθι γιὰ τίς μικρότητές μου ὅλον τὸν ὑπόλοιπο χρόνο; Εἶναι γιὰ μένα ὁ Χριστὸς ὅ,τι δίνει νόημα στὴ ζωὴ μου, ὅπως ἦταν γιὰ τὸν Ἀβραάμ, ἢ ψάχνω τὸ «νόημα» ἄλλοῦ, στὰ λαμπιόνια ἴσως, στὰ δέντρα, στὰ δῶρα, στὴ διασκέδαση ἢ ἔστω στὸν «παραδοσιακὸ» ἐκκλησιασμὸ; Καὶ εἶπα πιὸ πάνω ὅτι αὐτὸ εἶναι χειρότερο ἀπὸ τὸ πάθημα τοῦ Ἰσραὴλ, διότι ἐκεῖνος εἶχε στὰ χέρια του μόνο τὴν ὑπόσχεση γιὰ τὸν Λυτρωτῆ. Ἐγὼ πού ἔχω τὴ δυνατότητα νὰ μαθητεύω καὶ νὰ κοινωνῶ τὸν ἴδιο τὸν Λυτρωτῆ, πῶς ἐξακολουθῶ νὰ τὸν ψάχνω σέ φτηνὰ ὑποκατάστατα;

Ἔρχονται Χριστούγεννα! Ἄς μὴν πάει χαμένη κι αὐτὴ ἡ χρονιά. Ἄς γίνει ἡ φετινὴ μεγάλη αὐτὴ γιορτὴ ἓνα ἐφαλτήριο γιὰ ἀπαγκίστρωση ἀπὸ τὴ φανταχτερὴ ψευτιά καὶ ἐπιστροφή στὴν ἀλήθεια τῆς φάτνης. Ὅχι ἄλλη ἀναβολή. Αὔριο ἴσως νὰ εἶναι ἀργά. Τώρα εἶναι καιρὸς!

Εὐ. Αλ. Δάκας

Ταφή Ἁγ. Γεωργίου Καρσολίδη, Σίψα

Μιά πορεία ὅλη του ἡ ζωή

Σφίγγει στήν καρδιά του τή φιλντισέ-νια εικόνα τῆς Παναγίας, πού τοῦ εἶχε χαρίσει ἡ πολυαγαπημένη του γιαγιά. Κρατᾷ ἕναν σταυρό, ἕνα θυμιατό καί τό πιστοποιητικό τῆς γεννήσεώς του καί προχωρᾷ μέ θάρρος ὁ νεαρός Ἀθανάσιος. Τή ζωή του τήν ἔχει παραδώσει στόν Θεό καί στήν Παναγία Μητέρα ἀπό τότε πού ἑπτά χρονῶν εἶχε φθάσει προσκυνητής στήν ἱερά μονή τῆς Παναγίας Σουμελά. Γεννημένος στήν Ἀργυρούπολη τοῦ Πόντου τό 1901, στερήθηκε μικρός τούς εὐσεβεῖς γονεῖς του Σάββα καί Σοφία καί λίγο ἀργότερα τή στοργική του γιαγιά.

Διανύει περιπετειώδη πορεία μέσα ἀπό δύσβατα μονοπάτια καί χιονισμένες ἐκτάσεις τοῦ Καυκάσου. Μιά πορεία ὅλη του ἡ ζωή! Δάκρυ μέ δάκρυ ὁ πόνος, κόμπο μέ κόμπο ἡ προσευχή, σταλαγματιές τό αἷμα. Καί μέσα στήν καρδιά μία ἀγάπη ἀναφαίρετη, ἀσύλητη, ὁ Ἰησοῦς Χριστός!

Φθάνει στήν Τιφλίδα τῆς Γεωργίας, στό μοναστήρι τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅπου δίνει τίς ἱερές ὑποσχέσεις ἐνώπιον

Θεοῦ καί ἀνθρώπων καί λαμβάνει τό ἀγγελικό σχῆμα.

Μέσα στήν ἡσυχῇ γλυκύτητα τοῦ πρώτου καιροῦ τῆς μοναχικῆς του βιο-τῆς τόν βρίσκει ἡ ἄγρια λεηλασία τῆς μονῆς ἀπό τό ἄθεο καθεστῶς. Στίς φοβερές φυλακές ὑφίσταται σκληρά βασανιστήρια, ἐξευτελισμούς καί δημόσια διαπόμπευση γιά τήν ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ. Καταδικάζεται σέ θάνατο ἀπό ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα καί διασώζεται θαυματουργικά.

Ὅταν ἀπελευθερώνεται φέροντας πάνω του τά στίγματα τῆς κακοποίησης, ὁ πιστός δούλος τοῦ Κυρίου χειροτονεῖται ἱερέας μέ τό ὄνομα Γεώργιος στόν Ἅγιο Μηνᾶ τῆς Γρούζια Σχέτα στίς 8 Σεπτεμβρίου 1925. Διακονεῖ ἀκούραστα, πάμφτωχος ἀλλά πάντα πλούσιος σέ ἀγάπη, τήν ὁποία ἐμπνέεται ἀπό τόν Ἐσταυρωμένο Διδάσκαλο τῆς ἀγάπης.

Οἱ πολιτικές ἐξελίξεις ὁδηγοῦν τόν π. Γεώργιο στήν Ἑλλάδα, πού ἰδιαίτερα ἀγαποῦσε. Τό 1929 ἀποβιβάζεται στό λιμάνι τῆς ἁγιολόκου Θεσσαλονίκης. Ὁ

γενναίος όμολογητής είναι σχεδόν άνάπηρος άπό τά βασανιστήρια και τίς κακουχίες, είναι ξένος και μόνος. Κι όμως θά σταθεί για τόν τόπο και τούς ανθρώπους του εύλογία Θεού.

Ή θεία πρόνοια τό 1930 όδηγεί τά βήματά του στό χωριό Σίψα (Ταξιάρχες) τής Δράμας. Είναι ό τελευταίος σταθμός στό ταξίδι μίας πολύπαθης ζήσης. Τό 1939 χτίζει μέ άγιους πόθους τό ταπεινό μοναστήρι του μέ τόν ιερό ναό τής Άναλήψεως και ένα φτωχό κελλάκι για τόν έαυτό του. Τό 1941 συλλαμβάνεται άπό τούς Βουλγάρους και όδηγείται σέ έκτέλεση. Άφήνεται όμως έλεύθερος, καθώς οί έχθροί έντρομοι τόν άντικρίζουν πρίν τόν θανατώσουν έξαυλωμένο νά προσεύχεται μέσα σέ άνεξήγητο φώς.

Στήν άκριτική γή τής πολύπαθης Μακεδονίας μας ή παρουσία του γίνεται παραμυθητική νησίδα, όαση πνευματική για όλους και ιδιαίτερα για τούς ξεριζωμένους Πόντιους μετά τή μικρασιατική τραγωδία.

Ό ταπεινός εργάτης του Κυρίου ζυμώνει τήν καθημερινή προσφορά μέ τήν άδιάλειπτη εύχή, μπολιάζει τά έργα τής γής μέ ούρανό. Φωτισμένος άπό τό πανάγιο Πνεύμα, έξαγνισμένος άπό τή μακροχρόνια άσκηση, ό ήρωικός πόντιος ιερέας καθοδηγεί μέ ασφάλεια τό άπλό και βασανισμένο ποιμνιο του Χριστού. Στέκει όρθός, σταθερός και άκέραιος, αύστηρός αλλά και στοργικός. Έλεήμων και φιλόξενος. Συμμετέχει έμπρακτα στά όδυνηρά πένθη μέ παρήγορο και ένισχυτικό λόγο, διανέμει φαγητό σέ φτωχούς.

Μέ τά άγνισμένα του μάτια βλέπει βαθιά και μακριά, βοηθώντας τούς ανθρώπους νά όδηγηθούν στήν άληθινή μετάνοια. Γίνεται ό θεοκίνητος παιδαγωγός για μικρούς και μεγάλους, φίλος τών παιδιών, προστάτης τής νεότητας, άριστος

γιατρός για τά πάθη σώματος και ψυχής. Σέ μέρες σκληρές ό άγιασμένος βλαστός του Πόντου στέκεται μία φανέρωση τής θείας χάριτος στον ταραγμένο κόσμο!

Ή σταυροαναστάσιμη πορεία του σταματά στή φτωχή μας γή στις 4 Νοεμβρίου 1959. Ήταν στά 58 του χρόνια. Τό όλιγόχρονο περπάτημά του πάνω στή γή άφησε ίχνη άνεξίτηλα.

Κηδεύτηκε στή μονή του μέ τιμές και δάκρυα άπό τόν πολυπληθή και εύγνώμονα λαό του Θεού. Έτάφη δίπλα στον ιερό ναό τής Άναλήψεως, πού ό ίδιος μέ μόχθο είχε χτίσει.

Ή Ίερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου αναγνωρίζοντάς τον ως «χαροποιού πένθους μύστην, καρδιακής προσευχής, ταπεινώσεως και νήψεως έσοπτρον», τόν κατέταξε στό άγιολόγιο τής Έκκλησίας μας τό 2008. Και διακηρύχθηκε έτσι έπίσημα ή άγιότητα του όρφανού, ταλαιπωρημένου, διωγμένου, αλλά και όμολογητή, προορατικού όσίου Γεωργίου Καρσλίδη!

Προβάλλει καθοδηγητικά ό Άγιος τών πτωχών και τών πονεμένων στό είκονοστάσι του 20ού αιώνα! Μέσα στή δειλία τής σύγχρονης όλιγοπιστίας νά μäs διδάξει τή σθεναρή όμολογία τής πίστεως αύτός πού έφερε ισόβια τά σημάδια του μαρτυρίου. Μέσα στή θεοποίηση του έγωκεντρισμού νά μäs χειραγωγήσει στή γνήσια θυσιαστική άγάπη για τόν πλησίον αύτός πού μέ έσχατη πτωχεία πλούτισε πολλούς ύλικά και πνευματικά. Μέσα στήν άνεσιότητα τών καιρών μας αύτός πού πέρασε άπό πατρίδες πολλές νά μäs έπαναπροσανατολίσει προς τήν άληθινή, αιώνια πατρίδα.

Ίχνηλάτης

Συνεργοί στό εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ (Α' Θε 3,2)

Βασικό γνώρισμα τῆς ἀποστολικῆς τακτικῆς τοῦ Παύλου ἦταν ἡ ἐπανεπίσκεψη. Δέν τοῦ ἀρκοῦσε μόνον νά κηρύξει σ' ἓναν τόπο καί νά ἰδρύσει ἐκκλησία. Ἦθελε νά διατηρεῖ σχέση μαζί της καί νά πληροφορεῖται τήν πορεία της. Κι ὅταν δέν μποροῦσε ὁ ἴδιος νά τήν ἐπισκεφθεῖ ξανά, ἔστελνε κάποιον συνεργάτη. Στή Θεσσαλονίκη στάθηκε ἀδύνατο νά πάει, ὅσο καί ἂν τό ἐπιθυμοῦσε (βλ. 2,18). Ἡ μεγάλη ἀγάπη καί ἡ ἀγωνία του ὅμως δέν τόν ἀφηναν νά ἡσυχάσει, καθὼς ἐξακολουθοῦσαν ἐκεῖ οἱ διωγμοί κατά τῶν χριστιανῶν. Ἀποφασίζει ἔτσι νά στερηθεῖ τόν Τιμόθεο, γιά νά τόν στείλει στή θέση του: «**Ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τόν ἀδελφόν ἡμῶν καί διάκονον τοῦ Θεοῦ καί συνεργόν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ**» (Α' Θε 3,2). Ὅπως πληροφοροῦμαστε ἀπό τίς Ἐπιστολές του, τόν Τιμόθεο τόν ἔστειλε ὄχι μόνο στή Θεσσαλονίκη, ἀλλά καί στήν Κόρινθο (βλ. Α' Κο 4,17) καί στούς Φιλίππους (βλ. Φι 2,19).

Ἀπό τούς χαρακτηρισμούς πού χρη-

σιμοποιεῖ ὁ Παῦλος γιά τόν Τιμόθεο φαίνεται πόσο ὁ ἀπόστολος τιμοῦσε τούς συνεργάτες του, ἀλλά καί πόσο σπουδαῖο εἶναι τό ἔργο ὄλων ἐκείνων πού συνεργάζονται γιά τήν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Γίνονται **ἀδελφοί τῶν ἀποστόλων**. Τί ἦταν ὁ Τιμόθεος μπροστά στόν μεγάλο Παῦλο, τόν χρυσαετό πού πέταξε σ' ἀνατολή καί δύση γιά νά μεταφέρει τό εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ; Θυμηθεῖτε πῶς τόν εἶχε βρεῖ ὁ Παῦλος στά Λύστρα. Ἐνα μικρό, ἀδύναμο παιδί ἦταν ὁ Τιμόθεος. Κι ὅμως ὁ ἀπόστολος τόν θεωρεῖ ἴσο του, τόν ὀνομάζει ἀδελφό του. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ καί ὅλοι οἱ πιστοί εἴμαστε παιδιά τοῦ Θεοῦ, ἀδελφοί μεταξύ μας. Μέσα στήν προσπάθεια νά δουλέψουμε γιά τό ἔργο τοῦ Θεοῦ, συσφίγγεται ὁ ἀδελφικός δεσμός μεταξύ μας, γινόμαστε ἀδέλφια τοῦ Παύλου καί τῶν ἄλλων ἀποστόλων. Τί μεγάλη τιμή!

Γινόμαστε ἐπίσης **διάκονοι τοῦ Θεοῦ**, δηλαδή ὑπηρέτες τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χρι-

στός σ' ὅλη τήν ἐπίγεια ζωή του διακόνησε, ὑπηρετήσε τούς ἀνθρώπους, καί στούς μαθητές του ἄφησε τήν παραγγελία· «ὄς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος» (Μθ 20, 26). Ἐκείνους πού ἀγαπᾶ, τούς κάνει διακόνους, ὑπηρετές τῶν παιδιῶν του, τούς ἀναθέτει τό ἔργο του. Σήμερα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν νά βουλευτοῦν κάπου, νά βροῦν μιά καλή θέση, νά ἀσφαλισθοῦν. Ἀλλά ὑπάρχει μεγαλύτερη ἀσφάλεια καί σπουδαιότερη θέση ἀπό τό νά γίνει κανεῖς ὑπάλληλος στό ὑπουργεῖο τοῦ Θεοῦ, νά ἔχει ἀφεντικό, ἐργοδότη του τόν ἴδιο τόν Θεό καί νά ὑπηρετεῖ τά παιδιά τοῦ Θεοῦ; Αὐτή τή δουλειά κάνει ὁ ἀπόστολος.

Τέλος, γινόμαστε **συνεργοί στό εὐαγγέλιο**. Τή φυσική δημιουργία ὁ Θεός τήν ἔκανε μόνος του. Γιά τήν πνευματική ἀναδημιουργία, γιά τήν Ἐκκλησία του καί τό ἄπλωμα τῆς βασιλείας του στή γῆ, δέν δουλεύει μόνος Του, ζητᾶ τήν ἀνθρώπινη συνεργασία. Ἔτσι καί τότε πού ὡς ἄνθρωπος ἔζησε πάνω στή γῆ, δημιούργησε τό πρῶτο κλιμάκιο τῶν συνεργατῶν του, τούς μαθητές του, καί μ' αὐτούς συνεργάσθηκε γιά νά κηρύξει στούς ἀνθρώπους τό εὐαγγέλιό του. Σέ κάθε ἐποχή ὁ Θεός ζητᾶ τή δική μας συνεργασία. Ζητᾶ νά μᾶς κάνει ἀλιεῖς ἀνθρώπων, γιά νά σώσουμε ψυχές ἀπό τήν ἁμαρτία καί νά τίς ὀδηγήσουμε στή σωτηρία, κοντά του.

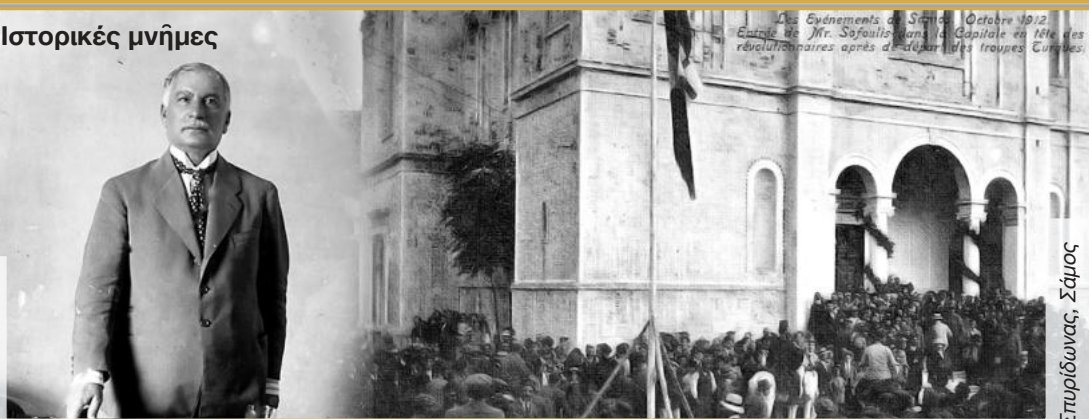
Τά ἐπίθετα μέ τά ὁποῖα χαρακτηρίζει ὁ Παῦλος τόν Τιμόθεο ἀποτελοῦν καί γιά μᾶς, πού μελετοῦμε τήν ἀγία Γραφή καί εἴμαστε οἱ νεότεροι ἀδελφοί τοῦ Τιμοθέου, ἕναν καθρέπτη πνευματικό γιά νά ἐλέγξουμε τήν πνευματική μας κατάσταση. Ἀποτελοῦν κριτήρια

γιά νά κρίνουμε τόν ἑαυτό μας, τή ζυγαριά πάνω στήν ὁποία πρέπει νά τόν ζυγίσουμε καί νά τόν μετρήσουμε: Εἴμαστε ἐμεῖς διάκονοι τοῦ Θεοῦ; Εἴμαστε συνεργάτες στό ἔργο τοῦ εὐαγγελίου; Εἴμαστε συνεργάτες τοῦ Παύλου καί τῶν ἀποστόλων τῆς ἐποχῆς μας; Ἡ ὑπόθεση τοῦ εὐαγγελίου καί τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ὑπόθεση μόνον ὀρισμένων ἀνθρώπων. Ὅλοι ἔχουμε χρέος νά συμμετέχουμε στήν περιπέτεια τοῦ εὐαγγελίου, στήν ἀγωνία τῶν ἀποστόλων γιά τήν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὅπως ἐμεῖς κληθήκαμε στήν Ἐκκλησία καί γίναμε μέλη στήν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, πρέπει καί ἄλλοι νά κληθοῦν. Ὅπως ἐμεῖς γνωρίσαμε τήν ἀλήθεια, πρέπει καί ἄλλοι νά τή γνωρίσουν. Ὅπως στή δική μας ζωή κάποιος ἄνθρωπος ἔγιναν ὄργανα τοῦ Θεοῦ γιά νά μᾶς φέρουν κοντά του, ἔτσι κι ἐμεῖς νά γίνουμε ὄργανα στά χέρια τοῦ Θεοῦ, νά γίνουμε οἱ ἀγγελιοφόροι τοῦ Θεοῦ, γιά νά μεταφέρουμε τό μήνυμα τοῦ εὐαγγελίου καί τῆς σωτηρίας καί σέ ἄλλες ψυχές. Γιά ὅλους ὑπάρχει ἔργο, διακονία μέσα στήν Ἐκκλησία. Τό μεγάλο Ἀφεντικό ζητᾶ πολλούς ὑπαλλήλους. Ζητᾶ ἀπό ὅλους μας νά συνεργασθοῦμε μαζί του, γιά νά σώσουμε κάποια ψυχή. Μποροῦμε μέ τά λόγια μας, μέ τό παράδειγμά μας, μέ τήν προσευχή μας νά γίνουμε συνεργοί στό εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ, προσφέροντας στούς ἀνθρώπους τή μεγαλύτερη εὐεργεσία. Ἐκεῖνοι πού συστήνουν στούς ἀνθρώπους τόν Θεό ἱκανοποιοῦν τόν βαθύτερο πόθο τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τή δίψα γιά τόν Θεό καί τήν αἰωνιότητα.

Στέργιος Ν. Σάκκος

Ίστορικές μνήμες

Θεμιστοκλής Σοφούλης

Άγιος Σπυρίδιονας, Σάμος

Τό γιορτάσι τῆς Σάμου

Τό νησί τοῦ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου, ἡ Σάμος, μέ τά ξακουστά ἀγγεῖα, μέ τήν ὀργιώδη βλάστηση, τά πανέμορφα ἀξιόθέατα, τό γλυκό κρασί «Νέκταρ», ἀποτελοῦσε στήν ἀρχαιότητα ἕνα ἀπό τά 12 μέλη τοῦ Κοινοῦ τῶν Ἰώνων.

Εἶναι πατρίδα μεγάλων προσωπικοτήτων: τοῦ μαθηματικοῦ Πυθαγόρα, τοῦ ἀστρονόμου καί μαθηματικοῦ Ἀρίσταρχου, τοῦ φιλόσοφου Ἐπίκουρου. Ἀνέδειξε φυσιογνομίες: τόν τύραννο Πολυκράτη τόν 6^ο π.Χ. αἰώνα, τόν πολιτικό καί στρατιωτικό ἡγέτη τῆς σαμιακῆς ἐπανάστασης τοῦ 1821 Λυκοῦργο Λογοθέτη καί τόν διακεκριμένο πολιτικό Θεμιστοκλή Σοφούλη, πού πρωτοστάτησε στήν «Ἐνωσή» τῆς μέ τήν Ἑλλάδα τό 1912.

Μέ τήν πτώση τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ἡ Σάμος ἔχασε τόν πληθυσμό της, ἐρήμωσε. Ξεκινᾷ μιά νέα περίοδος στό νησί, ὅταν οἱ Τοῦρκοι ἀποφασίζουν τόν ἐποικισμό του τόν 16^ο αἰώνα. Ἡ παροχή προνομίων στούς Ἕλληνες καί ἡ ἀπαγόρευση ἐγκατάστασης μουσουλμάνων στή Σάμο δημιουργεῖ κλίμα ἐλκυστικό γιά τήν ἐπιστροφή πλήθους Ἑλλήνων ἀπό διάφορες περιοχές τῆς ὑπόδουλης Ἑλλάδας.

Στήν Ἐθνεγερσία τοῦ '21, ὁ Λυκοῦργος Λογοθέτης ἀποκρούει μέ ἐπιτυχία τίς

ἐπιθετικές ἐνέργειες τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου. Παρόλο πού ἡ Σάμος δέν καταλήφθηκε ἀπό τόν τουρκικό στόλο, δέν ἐντάσσεται στό νεοσύστατο Βασίλειο τῆς Ἑλλάδας. Τίθεται ἐκτός τῶν ἐλληνικῶν συνόρων. Γίνεται αὐτόνομη μέ τήν ὀνομασία Ἡγεμονία τῆς Σάμου. Ὁ ἡγεμόνας τῆς ὅμως διορίζεται ἀπό τόν σουλτάνο, εἶναι χριστιανός ὀρθόδοξος καί ἀνώτερο στέλεχος τῶν Ὄθωμανῶν.

Ὅσο τά χρόνια διαβαίνουν, γίνεται ὅλο καί πιό καυτό τό ὄραμα τῶν Σαμίων γιά λευτεριά καί «Ἐνωση». Καί νά ἡ κατάλληλη εὐκαιρία! Ἡ φυσιογνωμία τοῦ συντοπίτη τους Θεμιστοκλή Σοφούλη (1860-1949) τοῦς ἐμπνέει κι ἀκουμποῦν πάνω του τίς προσδοκίες τους. Γενέτειρα τοῦ Σοφούλη εἶναι τό Βαθύ Σάμου. Σπουδάζει ἀρχαιολόγος καί συμμετέχει σέ ἀνασκαφές. Ἡ ἐλληνική ἀρχαιολογική ἐταιρεία τοῦ ἀναθέτει τήν ἀνασκαφή τῆς Μεσσηνίας, ἀρχαίας πόλης τῆς Μεσσηνίας. Ἕνας ἐλκυστικός θεατρικός χῶρος, κομψοτέχνημα ἀρχιτεκτονικῆς, ἔρχεται στό φῶς.

Ἀργότερα, στό μοναστήρι τῆς Ἁγίας Τριάδος, μέ σύνθημα τῆ διεύρυνση τῶν προνομίων τῶν Σαμίων, συστήνει ὁ Σοφούλης τό Προοδευτικό κόμμα. Ὡς ἀρχηγός ἐκλέγεται «πληρεξούσιος», βουλευ-

τής, στην Έθνοσυνέλευση τῶν Σαμίων. Ἀναμετριέται ἐκλογικά, τό 1902, μέ τό κυρίαρχο τότε κόμμα τοῦ Ἰωάννη Χατζηγιάννη, τούς «Χατζηγιαννικούς», πού ἦταν ἀντίθετοι στήν «Ἐνωση». Ἀπερίγραπτη εἶναι ἡ χαρά τῶν Σαμίων, ὅταν τό κόμμα τοῦ Σοφούλη παίρνει τήν ἐξουσία. Τά ὄνειρά τους θά ἐνσαρκωθοῦν!

Παράλληλα, ἔχοντας ὡς πολιτικό ὄραμα τήν ἀνάδειξη τῆς κοινῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς Σάμου καί Ἑλλάδας, ὁ ἐπαναστάτης ἀρχαιολόγος ἀναλαμβάνει τή διεύθυνση τῶν πρώτων ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν στό Ἡραῖο τῆς Σάμου, ὅπου βρίσκονται σήμερα τά ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς θεᾶς Ἥρας. Ὁλόκληρη σχεδόν ἡ ἔκταση τοῦ ναοῦ ἀποκαλύπτεται. Τά ποικίλα εὐρήματα μαρτυροῦν ἕνα μεγάλο πολιτισμό πού ἔλαμψε ἐκεῖ.

Μά ὅταν ὁ Σοφούλης ἐκλέγεται πρωθυπουργός τῆς Σάμου, οἱ «Χατζηγιαννικοί» ὑψώνουν τά βέλη τους ἐναντίον τῶν Προοδευτικῶν. Τούς κατηγοροῦν ὅτι «ἐκπροσωποῦσιν ἐν Σάμφ τήν ἐνωτικὴν ἰδέαν καί πρὸς τελεσφόρησιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐργάζονται πάντες ἐν κοινῇ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος συνεννοήσει».

Ὁ Σοφούλης ἀντιλαμβάνεται πῶς μέχρι τήν ἐκπλήρωση τοῦ ἐθνικοῦ ὁράματος ἔχει νά προσπεράσει τεράστιους σκοπέλους, ἀφοῦ οἱ Τοῦρκοι σκοπεύουν νά κάνουν ξανά τή Σάμο δική τους ἐπαρχία. Διεκδικεῖ, λοιπόν, τήν ἐπαναφορά τῶν προνομίων. Συναντᾷ στήν Κωνσταντινούπολη τόν πρωθυπουργό Φερντ πασά. Ὁ τοῦρκος πολιτικός μέ ἀπειλές ἐπιχειρεῖ νά τόν κάμψει. Ὁ σάμιος ἡγέτης ὑψώνει τό ἀνάστημά του: «Αἰ ἀπειλαί δέν ἔχουν τόπο, οὔτε φέρουν ἀποτελέσματα». Μέ τόν ἥρωισμό του ἀποδεικνύεται νέος Λογοθέτης.

Παρουσιάζει ἕνα ὑπόμνημα στοὺς

πρεσβευτές τῶν Προστάτιδων Δυνάμεων στήν Πόλη. Ἀπαιτεῖ τήν ἐφαρμογὴ τῶν προνομίων τοῦ Ὄργανικοῦ Χάρτη μέχρι τήν ὀριστικὴ ἀποκατάσταση τοῦ νησιοῦ. Μέ τήν ἄνοδο τοῦ Σοφούλη πάλι στήν ἐξουσία, τό 1906, ἡ κεντρικὴ ὀθωμανικὴ ἐξουσία ἀντιδρᾷ, διορίζοντας ὡς ἡγεμόνα τῆς Σάμου τόν Ἀνδρέα Κοπάση, γνωστό γιὰ τὴ φιλοθωμανικὴ του στάση.

Κι ἡ τοπικὴ ἐκκλησία πρωταγωνιστεῖ στὸν ἐθνικὸ ἀγῶνα τῶν Σαμίων. Ὁ μητροπολίτης Σάμου Κωνσταντῖνος Βοντζαλίδης μέ τήν ὑποστήριξη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ΄ καταγγέλλει ἐγγράφως τήν καταπάτηση τῶν προνομίων ἀπὸ τόν Κοπάση καί δημοσιοποιεῖ τό σαμιακὸ ζήτημα. Ὁ ποιμενάρχης γιὰ τόν ἐθναρχικὸ του ρόλο κινδυνεύει.

Ἡ ἐκρηκτικὴ κατάσταση τοῦ νησιοῦ κορυφώνεται, ὅταν τόν Μάιο τοῦ 1908 ὁ Ἀνδρέας Κοπάσης ἀποβιβάζει ὀθωμανικὸ στρατό. Συναντᾷ ὅμως γενναία σαμιακὴ ἀντίσταση. Ἀκολουθοῦν συμπλοκές καί αἱματοχυσίες. Οἱ τουρκικὲς ἐνισχύσεις αὐξάνουν, μέ ἀποτέλεσμα ὁ ἡγεμόνας Κοπάσης νά ἀποκτήσει τόν πλήρη ἔλεγχο τῆς κατάστασης. Ὁ Σοφούλης καί οἱ συνεργάτες του κρίνονται ἔνοχοι καί καταδικάζονται ἐρήμην σέ θάνατο. Στήν Ἀθήνα καταφεύγει ὁ ἀτρόμητος Σοφούλης, ὅπου ὀργανώνει ἐπαναστατικὸ σῶμα.

Μέ τὴ δολοφονία τοῦ Κοπάση, ἡ πλάστιγγα γέρνει πρὸς τὴ μεριά τοῦ Σοφούλη. Ἐπικεφαλῆς ὁμάδας ἐνόπλων Κρητῶν καί Ἰκαριωτῶν, τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1912, ἀποβιβάζεται στὴ Σάμο. Τά ἐπαναστατικὰ σώματα συγκρούονται μέ τόν ἐχθρό. Ὁ τουρκικὸς στρατὸς συνθηκολογεῖ καί ἀποχωρεῖ. Ἀγωνιστές καί πλήθη λαοῦ συρρέουν στὸν Ἅγιο Σπυρίδωνα. Σέ ἀτμόσφαιρα πατριωτικῆς ἐξαρσης ὁ μητροπολίτης Κωνσταντῖνος χοροστατεῖ στὴ Δοξολογία κι εὐλογεῖ τήν «Ἐ-

νωση» μέ τή Μητέρα Ἑλλάδα.

11 Νοεμβρίου 1912, ιερή μνήμη τῶν ἁγίων Μηνᾶ, Βίκτωρος καί Βικεντίου, κι ἡ Σάμος γιορτάζει τά νικητήριά της!

Ἡ κυβέρνηση Βενιζέλου δέχεται τό ψήφισμα τῆς «Ἐνωσης» τῆς Σάμου μέ τήν Ἑλλάδα, ἀλλά φοβάται διπλωματικές περιπλοκές. Ἡ Σάμος βρίσκεται ὑπό τήν προστασία τῶν τριῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Ἔρα τό δράμα της δέν ἔχει λήξει ἀκόμα. Ἐπιδίδεται στήν ἑλληνική κυβέρνηση τόν Ἰανουάριο τοῦ 1914 διακοίνωση τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Διατυπώνεται ἡ ἀξίωση μέσα σέ τακτὴ προθεσμία νά ἀποχωρήσει ὁ ἑλληνικός στρατός ἀπό τή Βόρειο Ἡπειρο. Σέ ἀντίθετη περίπτωση, τά νησιά τοῦ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ἡ Σάμος, δέν θά παραχωροῦνταν στήν Ἑλλάδα. Ἡ Ἀθήνα συμμορφώνεται καί ἀποσύρει τά ἑλληνικά στρατεύματα ἀπό τή Βόρειο Ἡπειρο.

Ἄν ὁ Σοφούλης μαζί μέ τούς Σαμιῶτες δέν ἐνεργούσαν μέ ἡρωισμό, εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ Σάμος θά εἶχε τήν τραγική κατάληξη τῶν νησιῶν Ἰμβρου καί Τενέδου, πού δέν γεύτηκαν τό γιορτάσι τῆς ἐνσωμάτωσης στόν ἑλληνικό κορμό καί παραμένουν, δυστυχῶς, μέχρι σήμερα ὑπό τουρκική δυναστεία.

Ἑλληνίς

Ἕνα προσκύνημα

Κάποτε ὁ ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς πήγαινε μέ ἓνα αὐτοκίνητο σέ ἓνα μακρινό μοναστήρι. Στόν δρόμο συνάντησε μία γριούλα πού πήγαινε μέ τά πόδια. Τήν προσκάλεσε νά πάει μαζί του μέ τό ἀμάξι. «Ὅχι», ἀπάντησε ἡ γριούλα, «ἐγώ θά πάω μέ τά πόδια, εἶμαι φτωχή, δέν ἔχω κάτι ἄλλο νά προσφέρω στόν Ἅγιο». Ὁ πατήρ Ἰουστίνος ἔδωξε τόν ὁδηγό μέ τό αὐτοκίνητο καί συνέχισε τόν δρόμο μαζί της.

Ἀλήθεια, τί ἀναζητοῦμε σέ ἓνα προσκύνημα; Μέσα σέ μία πληθώρα ἀπό θαύματα καί τάματα τί προσφέρουμε καί τί προσδοκοῦμε; Μήπως -θύματα καί ἐμεῖς τοῦ θρησκευτικοῦ τουρισμοῦ- περιφέρουμε μία στείρα θρησκευτικότητα περιτριγυρισμένη ἀπό ἱεροῦς συναισθηματισμούς καί ἀνίερους ψευδαισθήσεις; Αὐτό οὔτε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μπορούμε νά τό διακρίνουμε στόν ἑαυτό μας. Ἄλλωστε τά ὅρια ἀνάμεσα στό «θρησκευτικό» καί τό «πνευματικό» εἶναι μάλλον δυσδιάκριτα. Ἄλλά ὁ Θεός γνωρίζει... Κι ὅταν ἔχουμε ταπεινή διάθεση, τότε καί ἡ πιό ἀπλή λατρευτική πράξη μπορεῖ νά ἐκτιναχθεῖ σέ θυσία πνευματική μέσα στό ἔλεος καί τή μακροθυμία Του.

Βρέθηκα πρόσφατα σέ ἓνα ἱερό προσκύνημα στά Ἐπτάνησα. Ἱερό προσκύνημα... Μία ὀρθόδοξη παράδοση, πέρα καί πάνω ἀπό ἱστορικές ἀναλύσεις καί ἐκλογικευμένες ἐρμηνεῖες. Προσκυνώντας τό ἀφθαρτο σκῆνωμα τῶν Ἁγίων συγκλονισμένη διαπίστωση ὅτι εἶχα μπροστά μου μία «ἐπιτομή» τῆς Ὀρθοδοξίας:

Ἡ ἅπαξ παραδοθεῖσα πίστη, ἡ ὁμολογία τους.

Ἡ ἀγία ἐντολή, ἡ θυσιαστική ἀγάπη τους.

Ἡ παρούσα ἀλήθεια, τό στίγμα μιᾶς «ἄλλης βιοτῆς» μέσα στόν κόσμο.

Σέ αὐτούς τούς καιρούς τῆς ξεχειλί- ζουσας «ἀγαπολογίας» ἀξίζει νά θυμόμα- στε ὅτι οἱ ἅγιοι ἔζησαν μέ ἀγάπη, ἀλλά πέθαναν γιά τήν Ἀλήθεια, γιά τόν Σταυρό καί τήν Ἀνάσταση. Ἴσως αὐτή νά εἶναι καί ἡ μεγαλύτερη προσφορά τους.

Τό πλήθος τῶν προσκυνητῶν ποικι- λόμορφο καί ἐτερόκλητο σέ κάθε τόπο, ἀλλά πάντα τόσο οἰκεῖο. Νιώθω νά ταυτί- ζομαι μαζί τους: μέ τήν εὐσεβῆ κυρία πού, παρόλο τόν θόρυβο γύρω της, κάνει σιω- πηλά τήν Παράκληση, ἀλλά καί μέ ἐκείνη πού φωνασκεῖ στό κινητό της γιά τά ὄνό- ματα πού θά γράψει. Μέ τόν προσκυνητή πού ἔξω ἀπό τήν πύλη σβήνει τό τσιγάρο βιαστικός, ἀλλά τοῦ κλείνουν τήν πόρτα, γιατί ἡ ὥρα πέρασε, καί φεύγει μονολο- γώντας «δέν ἤμουν ἄξιος νά προσκυνή- σω...». Ἀλλά καί μέ τό ἐνοριακό γκρουπ πού ἦρθε ἀπό μακριά καί ἀπαιτεῖ νά ἀνοί- ξουν οἱ πόρτες. Μέ τή νεαρή πού ἀδια- μαρτύρητα βάζει τή φούστα πάνω ἀπό τό παντελόνι της γιά νά προσκυνήσει, ἀλλά καί τήν ἄλλη πού ἀρνεῖται νά τό κάνει γιατί «αὐτά δέν τά κοιτάει ὁ Ἅγιος...».

Ἄς μή παγιδευόμαστε μέσα σέ φαρι- σαϊκά διλήμματα. Δέν εἴμαστε οὔτε καλύ- τεροι οὔτε χειρότεροι. Στό βάθος, εἴμα- στε ἴδιοι. Ὁ Ἅγιος ὅλους μᾶς δέχεται καί ὅλους μᾶς καταδέχεται, γιατί εἴμαστε ὁ λαός τοῦ Θεοῦ.

Ἅγιος Σπυρίδων... ἅγιος Γεράσιμος... ἅγιος Διονύσιος... Ὁ ἐπτανησιακός λαός δέν τούς προσφωνεῖ μέ τό ὄνομά τους. Γι' αὐτούς εἶναι ἀπλά ὁ Ἅγιος, τό σημεῖο ἀναφορᾶς τῆς ψυχῆς τους, ὁ παρών Ἅ- γιος τῆς Ἱστορίας τους.

Τί κράτησε ἄραγε αὐτόν τόν λαό μέσα

σέ τόσοι κατακτητές νά μήν παρασυρ- θεῖ σέ σχίσματα καί αἱρέσεις; Τό Βάπτι- σμα, τό Χρίσμα, ἡ θεία Κοινωνία. Ἡ Ἐκ- κλησία σημαίνεται ἐν τοῖς μυστηρίοις.

Ἀλλά καί ὁ ἅγιος, ὁ κάθε ἅγιος, ἕνα μυστήριον εἶναι. Σέ καιρούς ζοφερούς καί ἀποίμαντους εἶναι ἡ γνώση στήν ἀπόγνω- ση καί ἡ ἐλπίδα στήν ἀπελπισία.

Ὁ παρών ἅγιος: ἕνα ἀνεκτίμητο πνευματικό κεφάλαιο στή ζωή τοῦ καθε- νός μας. Ὁ παρών ἅγιος εἶναι, πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία. Ἀλλά εἶναι καί ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ «μικροί καί μεγάλοι» ἅγιοι πού σημάδεψαν τήν πορεία της μέσα στήν Ἱστορία. Βέβαια τό «μικροί καί μεγά- λοι» εἶναι προσδιορισμός ἀνθρώπινος. Ἡ ἀγιότητα δέν εἶναι μέγεθος μετρήσιμο.

Παρών ἅγιος εἶναι καί ὁ ἅγιος τῆς δι- κῆς μας ζωῆς· εἶναι ἐκεῖνος πού ἔστειλε ὁ Θεός, μυστικά καί ἀθόρυβα, νά μᾶς ἀ- νοίξει τήν πόρτα στό Φῶς.

Δέν μᾶς δίνει πάντοτε ἀπαντήσεις. Εἶ- ναι ὁ ἴδιος μία ἀπάντηση στό ἐρώτημα περί ζωῆς. Ἄλλωστε, τό ζητούμενο δέν εἶναι οἱ ἀπαντήσεις, εἶναι ἡ λύτρωση ἀπό τίς ἐρωτήσεις. Αὐτό κάνει ὁ Ἅγιος. Κινεῖ μέσα μας νυγμούς μετάνοιας. «Μετάνοια: ἡ ἀτέλεστος τελειότης», λέει ὁ ἅγιος Ἰω- ἀννης ὁ Δαμασκηνός. Δέν εἴμαστε τέ- λειοι, ἀλλά εἴμαστε ἅγιοι;

Οἱ περισσότεροι ἀπό μᾶς μᾶλλον δέν θά μπορέσουμε ποτέ νά πᾶμε στούς Ἁγί- ους Τόπους. Ὅμως οἱ Ἅγιοι Τόποι εἶναι δίπλα μας: στήν ἀγία Τράπεζα τοῦ ναοῦ τῆς γειτονιάς μας!

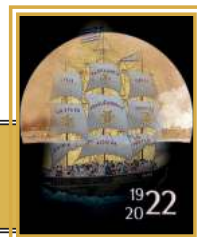
Ἐκεῖ ἄς εἶναι τό προσκύνημά μας.

«Υἱέ μου, δός μοι σὴν καρδίαν»...

Ἄς κάνουμε τό σπουδαιότερο τάμα: Νά δώσουμε τήν καρδιά μας!

Καί τότε θά ἔρθει μέσα μας τό μεγα- λύτερο θαῦμα: ἡ ἐντός ἡμῶν Βασιλεία.

Μία προσκυνητρία

Ἀδιέξοδο σέ ὅλα τὰ ἐπίπεδα

1921 (συνέχεια)

Τό 1921 ξεκίνησε μέ ἄσχημους οί-
ωνούς. Ἀρχικά, οἱ σύμμαχοι μέ ἀφορμή
τήν ἐπάνοδο τοῦ βασιλιᾶ Κωνσταντίνου
-ἀπό πίσω βέβαια κρύβονταν βαθύτερα
αἷτια- ἀπέσυραν τήν οἰκονομική βοήθεια
ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία εἶχε δοθεῖ μέ
τή μορφή ἐγγύησης γιά τήν ἔκδοση νέου
χρήματος. Ἔτσι, δημιουργήθηκε τερά-
στιο δημοσιονομικό πρόβλημα, καθώς
μεγάλο μέρος τῆς νομισματικῆς κυκλο-
φορίας δέν εἶχε ἀντίκρισμα. Συγχρόνως,
ἡ Ἰταλία κι ἡ Γαλλία συνήψαν συμφωνίες
μέ τόν Κεμάλ καί ξεκίνησαν τήν ἀποστο-
λή πολεμικοῦ ὑλικοῦ. Ἡ ἐνίσχυση τοῦ
Κεμάλ ἀπό τή Σοβιετική Ἐνωση συνεχι-
ζόταν, ἐνῶ ἡ Μεγάλη Βρετανία ὑποστή-
ριζε τήν Ἑλλάδα μόνο θεωρητικά. Χωρίς
βοήθεια ἀπό τούς συμμάχους, ὁ μόνος
τρόπος νά ἐφαρμοστεῖ ἡ Συνθήκη τῶν
Σεβρῶν ἦταν ὁ ἐξαναγκασμός τῶν Τούρ-
κων σέ συνθηκολόγηση ἀπό τόν ἑλληνικό
στρατό καί μόνο. Σέ στρατιωτικό ἐπίπεδο
τέλος, ἡ ἀλλαγὴ πολιτικῆς ἡγεσίας προ-
κάλεσε τήν παραίτηση τοῦ ἀρχιστράτη-
γου στή Μικρά Ἀσία Λεωνίδα Παρασκευ-
όπουλου καί τήν ἀνάληψή της ἀπό τόν
Ἀναστάσιο Παπούλα, καθώς καί τήν ἀντι-
κατάσταση πολλῶν ἀνώτατων ἀξιωματι-
κῶν.

Ἄλλα τὰ παραπάνω εἶχαν ὡς ἀποτέ-
λεσμα ἡ νέα ἑλληνική κυβέρνησις, παρά
τήν ἀντίθεσή της προεκλογικά στήν ἐ-
ξωτερική πολιτική τοῦ Βενιζέλου, νά
προκηρῦξει ἐπιστράτευση γιά νά ἐπιβάλει
στρατιωτικά τή Συνθήκη τῶν Σεβρῶν.
Ἀφοῦ ὀλοκληρώθηκαν οἱ προετοιμασίες,

τό καλοκαίρι τοῦ 1921 ξεκίνησε ἐπίθεση
μέ ἀντικειμενικό σκοπό τήν κατάληψη
τῆς Ἀγκυρας καί τήν ἀποκοπή τοῦ Κε-
μάλ ἀπό τίς βάσεις ἀνεφοδιασμοῦ του.
Ὁ ἑλληνικός στρατός ἔδειξε ἀπίστευτη
καρτερία καί γενναιότητα σέ ἀντίξοες
συνθήκες, ιδιαίτερα στίς τρομερές συ-
γκρούσεις μέ τούς Τούρκους στόν Σαγ-
γάριο ποταμό. Ὡστόσο, ἡ μεγάλη ἔκταση
τοῦ μετώπου καί ὁ συνακόλουθος ἀνε-
παρκῆς ἀνεφοδιασμός ἀνάγκασε τίς ἑλ-
ληνικές δυνάμεις νά σταματήσουν τήν
ἐξόρμησή τους λίγο ἔξω ἀπό τήν Ἀγκυ-
ρα. Ἀκολούθησε μία μικρή ὀπισθοχώρηση
καί ἡ σταθεροποίηση τοῦ μετώπου τό
φθινόπωρο στόν ἄξονα Ἐσκί Σεχίρ - Ἀφι-
όν Καραχισάρ, πού ἀποτελοῦσαν σημα-
ντικούς σιδηροδρομικούς κόμβους. Ἦ-
ταν μία παρακινδυνευμένη ἐπιχείρηση,
πού κόστισε χιλιάδες ζωές καί πολλά
χρήματα χωρίς οὐσιαστικό ὄφελος, ἐνῶ
συγχρόνως χαλύβδωσε τή διάθεση τῶν
Τούρκων νά πολεμήσουν ὑπό τήν ἡγεσία
τοῦ Κεμάλ.

Τό ἀδιέξοδο γιά τήν ἑλληνική πλευρά
στά τέλη τοῦ 1921 ἦταν πλήρες. Τά οἰ-
κονομικά τῆς χώρας ἦταν σέ οἰκτρή κα-
τάσταση. Ὁ Κεμάλ ἐνισχυόταν ὀλοένα
καί περισσότερο κι ὁ ἑλληνικός στρατός
δέν μπορούσε πλέον νά πετύχει τήν κα-
θοριστική νίκη πού θά τελείωνε τόν πό-
λεμο. Συγχρόνως, ὄχι μόνο δέν εἶχε καμία
ἐνίσχυση ἀπό τούς συμμάχους, ἀλλά ἡ
Γαλλία κι ἡ Ἰταλία δέν ἐπέτρεπαν στόν
ἑλληνικό στόλο νά πραγματοποιεῖ νηοψί-
ες στά καράβια τους πού μετέφεραν
ἐφόδια στόν Κεμάλ. Ἔτσι, ξεκίνησε μέ
πρωτοβουλία τῆς Μεγάλης Βρετανίας

Τμήμα τής XII Μεραρχίας κατά τή διάρκεια πορείας. Συλλογή Μικρασιατικής Έκστρατείας, Άρχειο ΕΡΤ

μία προσπάθεια συμβιβασμού Ελλάδας και Τουρκίας.

1922

Οί προσπάθειες ειρήνευσης συνεχίστηκαν τό 1922 άκόμη πιό έντατικά. Οί Τούρκοι όμως, έχοντας πλέον ξεκάθαρη στήριξη από Γαλλία και Ίταλία, κωλυσιεργούσαν, ένώ ή έλληνική πλευρά άναζητούσε άπεγνωσμένα ένα δάνειο για νά ξεφύγει από τό οικονομικό άδιέξοδο. Σέ μία κίνηση άπελπισίας τόν Μάρτιο ή κυβέρνηση προχώρησε σέ ένα πρωτότυπο μέτρο, τή διχοτόμηση του χαρτονομίσματος. Έπρόκειτο ούσιαστικά για ένα αναγκαστικό δάνειο, καθώς τά χρήματα θά κυκλοφορούσαν στο μισό τής άξίας τους, ένώ τό άλλο μισό θά μετατρεπόταν σέ κρατικά όμόλογα. Δόθηκε έτσι μία προσωρινή άνάσα στά οικονομικά, πού όμως δέν ήταν άρκετή για νά άποτρέψει τήν καταστροφή.

Τό ίδιο διάστημα, στή Σμύρνη ξεκίνησε ή προσπάθεια από έπιφανείς Μικρασιάτες, τόν μητροπολίτη Χρυσόστομο και άξιωματικούς του στρατού, νά οργανωθεί μικρασιατικός στρατός πού θά άπέτρεπε τήν έπιστροφή τών Τούρκων. Παρά τό γεγονός ότι ή Έπιτροπή τής Μικρασιατικής Άμυνας είχε τήν ύποστήριξη του άρχιστράτηγου Παπούλα, συνάντησε τή λυσσαλέα αντίδραση του Ύπατου Άρμοστή τής Σμύρνης Άριστείδη Στεργιάδη και δέν μπόρεσε νά άναπτυχθεί περαιτέρω. Τόν Μάιο μάλιστα, ό Παπούλας

άπογοητευμένος από τήν εξέλιξη αυτή παραιτήθηκε και στή θέση του ανέλαβε ό στρατηγός Γεώργιος Χατζανέστης.

Τόν Ίούλιο σέ μία ύστατη προσπάθεια νά έξαναγκαστούν οι Τούρκοι σέ συμβιβασμό, ή κυβέρνηση όργάνωσε τήν κατάληψη τής Κωνσταντινούπολης, πού βρισκόταν υπό συμμαχικό έλεγχο. Η αντίδραση τών συμμάχων όμως σέ ένα τέτοιο ένδεχόμενο ήταν σφοδρότατη κι ή κυβέρνηση άναγκάστηκε νά ύπαναχωρήσει. Οί έξελίξεις αυτές καθυστέρησαν και τή σύμπτυξη του έκτεταμένου μικρασιατικού μετώπου, ή όποία θά επέτρεπε τήν καλύτερη άμυνα σέ ένδεχόμενη τουρκική επίθεση του ένισχυμένου μέ χρήματα και έφόδια Κεμάλ.

Αυτή τελικά πραγματοποιήθηκε στις 13 Αύγουστου, στήν περιοχή του Άφιόν Καραχισάρ. Η κακή όργάνωση τών έφεδρειών, καθώς και τών έπικοινωνιών πού επιδεινώναν τά σαμποτάζ τών Τούρκων και ή τεράστια έκταση του μετώπου είχαν ως άποτέλεσμα ή γραμμή άμυνας σύντομα νά σπάσει και ή όπισθοχώρηση νά μετατραπεί σέ άτακτη φυγή. Οί έλληνες στρατιώτες, πού επί δέκα χρόνια νικούσαν όλους τούς έχθρους, διχασμένοι, κουρασμένοι, άπογοητευμένοι, ένιωθαν ότι ή Μικρά Άσία ήταν μία χαμένη ύπόθεση και μόνος στόχος τους ήταν πλέον νά σωθούν.

Η μεγάλη τραγωδία μόλις άρχιζε...

Παναγιώτης Μητσόπουλος

Νικόλαος Κασομούλης, ὁ στρατιωτικός ἀπομνημονευματογράφος

«Ὁ ὑπογεγραμμένος ἐν τῇ παρουσίᾳ μου Νικόλαος Κωνστ. Κασομούλης, γεννηθεὶς εἰς Κοζάνην πόλιν Μακεδονίας κατὰ τὸ 1795, Αὐγούστου 20, διατρέξας τὸ στάδιόν μου ἀπὸ τὸ 1821 μέχρι τοῦ 1829, τελευταίαν μάχην τῆς Ἑλλάδος εἰς Πέτραν Λεβαδείας, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος μου Ἑλλάδος...», εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς πολυσέλιδης διαθήκης, τὴν ὁποία ἔγραψε ὁ μακεδόνας ἀγωνιστὴς καὶ ἀπομνημονευματογράφος Νικόλαος Κασομούλης. Θεωρεῖται ὁ ἱστορικός τοῦ '21. Ὑπῆρξε ἓνας ἀπὸ τοὺς σημαντικούς ἀγωνιστὲς τοῦ 1821.

Ὁ πατέρας του, Κωνσταντῖνος, ὑπῆρξε ἔξοχος πατριώτης· τὸ ἴδιο φιλόπατρις ἦταν καὶ ἡ οἰκογένεια τῆς μητέρας του Σουλτάνας, ἀφοῦ εἶχε θεῖο τὸν

περίφημο Γιάννη Φαρμάκη. Τὰ πρῶτα του γράμματα τὰ μαθαίνει στὴν Τσαρίτσανη Λάρισας «ἐπὶ Οἰκονόμου» σὲ ἡλικία δώδεκα ἐτῶν, ὅταν ὁ πατέρας του βρέθηκε ἐκεῖ συμμετέχοντας σὲ πατριωτικές ἀνησυχίες.

Ἐφηβος βρίσκεται στὶς Σέρρες καὶ σὲ ἡλικία εἴκοσι χρονῶν φεύγει γιὰ τὴν Αἴγυπτο, γιὰ δουλειές τοῦ πατέρα του. Ἐπιστρέφοντας σταματᾷ στὴ Σμύρνη. Ἐκεῖ διαποτισμένος ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴ παράδοση ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀποτίναξη τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ, μυεῖται στὴ Φιλικὴ Ἑταιρεία καὶ γίνεται ὁ ἴδιος ἔργων γενναίων ἐκτελεστής, παρά τὸ νεαρὸ τῆς ἡλικίας του. Ἐγκολπώθηκε τὸν σκοπὸ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας ὄχι σάν ἀντίλαλο αἰσθηματικό, ἀλλὰ σάν προσταγὴ καὶ ὑπάκουσε σ' αὐτόν. Γυρίζει στὶς Σέρρες, ὅπου ζεῖ ἡ οἰκογένειά του. Μετὰ τὴν ἀποτυχία τῶν ἐπαναστατικῶν κινήσεων ἐκεῖ, διαφεύγει στὴ Σιάτιστα.

Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1821 οἱ πρόκριτοι τῆς Σιάτιστας στέλνουν τὸν Κασομούλη στὴν Πελοπόννησο, γιὰ νὰ βρεῖ βοήθεια γιὰ τὴν ἔναρξη τοῦ ἀγῶνα στὴ Δυτικὴ Μακεδονία. «Ἀσπάσθηκα ὅλους γλυκά καὶ τὸ χῶμα καὶ εἶπα· ἐάν δέν τὸ ἰδῶ ἐλεύθερον ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ποτέ νὰ μὴ τὸ ἀπολαύσω (=χαρῶ)». Μὲ 25 ἑνοπλους Σιατιστεῖς βρίσκεται στὸ μοναστήρι τῆς Ζάβορδας Γρεβενῶν «κείμενον εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ποταμοῦ Βίστριτζας, εἰς λόφον ὑψηλὸν καὶ ἀπότομον· ἐξηγήθην μὲ τὸν ἡγούμενον καὶ μὲ ὁδηγὸν ἐδικὸν του ἔφθασα εἰς τὸ χωρίον Μεταξᾶ»· ἐκεῖ συναντᾷ τοὺς ἀρματολούς Μπζιωμαίους. Μέσῳ Βελβεντοῦ φτάνει στὶς ἀκτές τῆς Πιερίας, συναντᾷ στὴν Κασσάνδρα τὸν Ἐμμανουὴλ Παπᾶ κι ἀπὸ ἐκεῖ μεταβαίνει στὴν Πελοπόννησο καὶ συναντιέται μὲ τὸν Δημήτριο Ὑψηλάντη.

Ἄρματολοί καὶ κλέφτες τῆς Δυτικῆς

Μακεδονίας τόν τίμησαν καί τόν ἀναγνώρισαν ἀνώτερο, διευθυντή καί ὀργανωτή στόν ἀγώνα τοῦ Ὀλύμπου, ὄχι ὅμως ἄμεσο ἀρχηγό στά πολεμικά. Ὡστόσο, ὁ Κασομούλης μέ ἓνα μικρό σῶμα, πού ὁ ἴδιος εἶχε, πολεμᾷ. Ὁ ἀγώνας ἔληξε ἄδοξα καί οἱ Μακεδόνες, παλαιοὶ ὀπληρηγοί, ἔριξαν ὅλα τὰ ἄδικα στόν Κασομούλη, πού τούς ἔσυρε σέ κίνημα ἀμελέτητο καί ἀπρόβλεπτο. Ἐδῶ τελειώνει τό πολεμικό στάδιο τοῦ Κασομούλη στή Μακεδονία, ὁ ὁποῖος στή συνέχεια φεύγει στή Νότια Ἑλλάδα, στόν Ἀσπροπόταμο Θεσσαλίας. Ἐκεῖ ἔγινε γραμματικός τοῦ καπετάνιου Στορνάρη, τόν ὁποῖο καί ἀκολούθησε σέ ὅλες τίς μάχες. Ὡριμος ἄντρας πιά στή Στυλίδα νυμφεύεται τήν ὄμορφη Μαρία.

Ὁ Νικόλαος Κασομούλης καί ἐπί Καποδίστρια καί ἐπί Ὁθωνα κατέλαβε στρατιωτικά ἀξιώματα. Τό 1836 πήρε μέρος στήν καταστολή τῶν ἐξεγέρσεων. Τότε σκοτώθηκε ὁ ἀδελφός του Γεώργιος, πού ἦταν ἀνθυπολοχαγός. Ἄν καί ἔχει μείνει γνωστός ὡς «στρατηγός», ἀποστρατεύθηκε μέ τόν βαθμό τοῦ Συνταγματάρχη τῆς Βασιλικῆς Φάλαγγας. Ἀπό τόν πόλεμο τοῦ Εἰκοσιένα εἶχε δυό τραύματα. Τοῦ ἀπονεμήθηκαν δυό παράσημα, τό ἀργυρό ἀριστεῖο τοῦ Ἀγώνα καί αὐτό τοῦ Σωτήρα. Τά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του τά πέρασε στή Στυλίδα Φθιώτιδας, ὅπου πέθανε τό 1872, πρὶν ἀκριβῶς ἀπό 150 χρόνια. Μιά ἐπιτάφια ἐπιγραφή στή Στυλίδα μαρτυροῦσε: «Ἐνθάδε κεῖται ὁ Συνταγματάρχης τοῦ Πεζικοῦ Νικόλαος Κασομούλης ἐκ Μακεδονίας, ἀποβιώσας τό 1871, μετὰ τοῦ υἱοῦ του Κωνσταντίνου, ἀποβιώσαντος τό 1865».

Τόν Κασομούλη τόν διέκρινε ὁ πλοῦτος τῶν κοινωνικῶν του αἰσθημάτων· δέν κινήγησε ὄνειρα μάταιης φιλοδοξίας, ἐπιδιώκοντας φιλίες ἢ γνωριμίες. Δέν ἀνι-

χνεύουμε ὑστεροβουλία ἢ κολακεία στή ζωή του. Δέν ζήτησε μεγάλα καί τρανά. Τοῦ ἔφτανε τό ἀκριβό χάρισμα τοῦ τίμιου παραστάτη, τοῦ ἀμερόληπτου συμβούλου. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός τῆς καλῆς καρδιάς, τῆς ἀγαθῆς γνώμης, ἔπαιξε τόν ρόλο τοῦ ἀποστολικοῦ, ἀνεπιτήδευτου κήρυκα τῆς ὁμόνοιας καί τῆς συνεννόησης.

Ὅσον ἀφορᾷ στό ἔργο τοῦ στρατιωτικοῦ συγγραφέα, ὁ Κασομούλης μᾶς χάρισε τά «Ἐνθυμήματα Στρατιωτικά τῆς Ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων 1821-1833». Πρόκειται γιά ἓνα ἀνεκτίμητο ἱστορικό θησαυρό, πού συγκινεῖ καί διδάσκει. Στό ἔργο του οἱ σκηνές πού περιγράφει ἀπό τήν πολιορκία τοῦ Μεσολογίου, ὅπου πολέμησε καί ὁ ἴδιος, χάνοντας μάλιστα καί τόν ἀδελφό του Δημήτριο, εἶναι τόσο παραστατικές, πού ἀφήνουν ἄφωνο τόν ἀναγνώστη καί τοῦ δημιουργοῦν ρίγη ἐθνικῆς συγκίνησης. Παρατηρητῆς μαζί καί πολεμιστής, γραμματικός καί παραστάτης στά περίφημα πολεμικά συμβούλια, ζωγράφος μαχῶν, ἐξόδων, ὁμηρικῶν διαλόγων ἀνάμεσα σέ ἐχθρούς καί φίλους, ἀγνωστων ἐπεισοδίων, ἀνεκδότων, περιέργων σκηνῶν, περιγράφει ζωντανά τό ψυχικό μεγαλεῖο καί τίς συγκινησιακές καταστάσεις τῶν ἥρωικῶν ὑπερασπιστῶν. Παράλληλα ἐκθέτει λεπτομερῶς τά γεγονότα τῆς ἐπαναστατικῆς καί τῆς καποδιστριακῆς περιόδου, ἐνῶ μᾶς δίνει πλῆθος πληροφοριῶν πού ἀναφέρονται στά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας καί μάλιστα στήν ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρματολισμοῦ. Πρόκειται γιά τό πιό ἀντικειμενικό ἱστορικό σύγγραμμα γιά τήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Ὁ Κασομούλης, γενναῖος ἀγωνιστής, μέ ἦθος καί εὐπρέπεια, καταγράφει τά γεγονότα ἀκριβῶς ὅπως συνέβησαν, μέ ἀφοπλιστική εἰλικρίνεια καί σημεῖο ἀναφορᾶς τήν ἱστορική ἀλήθεια.

Ὁ ἱστοριοδίφης καὶ συγγραφέας Γιάννης Βλαχογιάννης σημειώνει ὅτι τὰ «Ἐνθυμήματα» «εἶναι ἔργο ἀγράμματος ἀξιωματικοῦ σέ γλῶσσα τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας». Ὡστόσο -παρατηρεῖ- οὔτε πολυδιαβασμένος δέν θά μπορούσε νά γράφει ἕνα τέτοιο ἔργο. Ὁ Κασσομούλης, ἄνθρωπος χωρίς φαντασία ἀπό φυσικοῦ του, χωρίς μόρφωση λογιώτατου, διέθετε τή μοναδική χάρη νά μπορεῖ μέ τήν ἀναδρομή τοῦ νοῦ του στά παλιά νά ξαναβλέπει τὰ περασμένα ζωντανά, ἀληθινά καί σύγχρονα μέ τή στιγμή πού τὰ ἔγραφε.

Τό «Ἡμερολόγιον» εἶναι τό ἄλλο ἔργο του. Μέ τόν βαθμό τοῦ λοχαγοῦ ἀ΄ κλάσεως καί διοικῶντας τό Τυπικό Τάγμα κράτησε λεπτομερές ἡμερολόγιο, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ ἀληθινό κάτοπτρο τῆς θλιβερῆς κατάστασης στήν ὁποία βρισκόταν ἡ δημόσια ἀσφάλεια κατά τήν περίοδο 1835-1836, ὅταν ὀλόκληρη ἡ Στερεά Ἑλλάδα καί μάλιστα οἱ παραμεθόριες πρὸς τήν Τουρκία περιοχές, ἀλλά καί ἡ Πελοπόννησος, συνταράσσονταν ἀπό τρομερή ληστανταρσία.

Ἀξίζει τό ὄνομα τοῦ στρατηγοῦ Κασσομούλη νά μείνει σεβαστό καί τιμημένο στήν καρδιά κάθε Ἑλληνα πού ἀγαπᾷ τήν ἐθνική ἱστορία καί ἀγωνίζεται γιά νά ἀποφευχθεῖ ἡ παραχάραξή της.

Εὐδοξία Αὐγουστίνου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Στόν ἱερό ναό τοῦ Ἁγίου
Νεκταρίου, Αἴγινα.

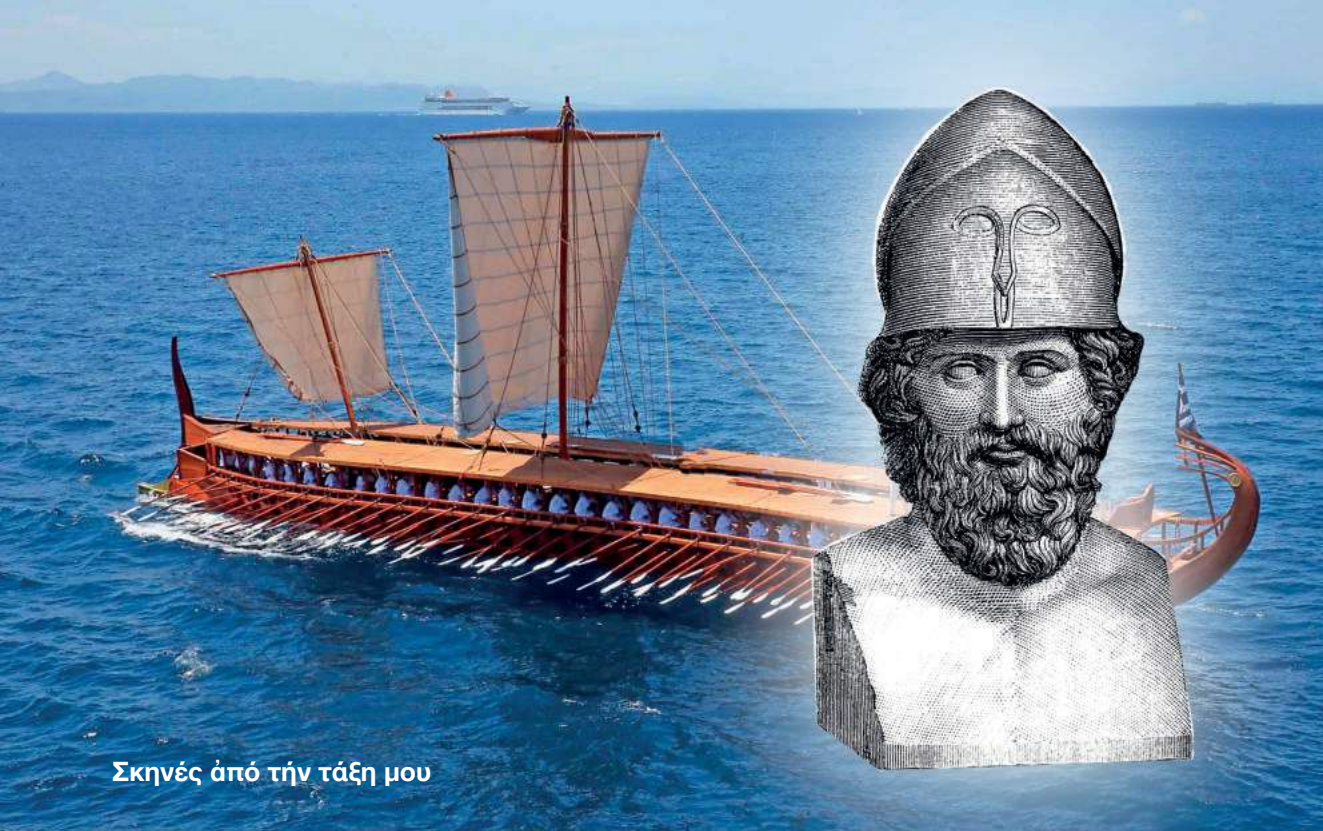
Μνήμη ματωμένη

Γιά τὰ 100 χρόνια ἀπό τή
Μικρασιατική Καταστροφή

Στά μονοπάτια τῆς ἔμπονης φυγῆς,
τῶν θλιβερῶν βημάτων τ' ἄκουσμα
ἤχει ἔκκωφαντικά στής Ἱστορίας τ' αὐτιά
καί ταραῖζει στούς τάφους τοὺς νεκρούς.
Ὅνειρα κατακερματισμένα
ἀπ' τῆς στυγνῆς βίας τή βούληση
ἐξευτελίζονται στά λιμάνια,
ἀβοήθητα πέφτουν
καί πνίγονται στή θάλασσα!
Πιστές στό ἱερό τους χρέος,
φυλάγουν τ' ἀλυσμόνητα χώματα
οἱ χιλιάδες χαμένες ζωές
καί οἱ ἐλπίδες ἄσβηστες
τή ματωμένη μνήμη φωτίζουν!...

Φωτεινή Φωτιάδου-Κωνσταντίνου

Σκηνές από την τάξη μου

«ΠΡΑΟΤΗΤΑΣ ΝΙΚΗ»

Οί μαθητές στό Α1 σήμερα είναι αρκετά ανήσυχοι και ό πρόεδρος του τμήματος, ό Θεωρής, μετά τόν ποδοσφαιρικό άγώνα μέ τό Α2 φωνάζει μαζί μέ μερικούς άλλους γιά τήν άδικία πού έγινε, καθώς μπαίνω στην τάξη. Περιμένω νά πάρουν θέσεις γιά τό μάθημα τής Ιστορίας και, άφου καλημερίσω, μοιράζω τό φύλλο έργασίας στίς τέσσερις ομάδες. Τό έρώτημα είναι: «Ποιό προτέρημα του Θεμιστοκλή νομίζεις ότι όδήγησε στην νίκη τής Σαλαμίνας και κατά συνέπεια στην σωτηρία τής Ελλάδας;».

Οί ομάδες έχουν μάθει νά συνεργάζονται. Έχει όριστεί κάποιος νά σημειώνει, καθώς οί υπόλοιποι έπιχειρηματολογούν. Σέ λίγα λεπτά παίρνουν θέση στην έδρα οί αντιπρόσωποι των ομάδων:

- Πιστεύουμε ότι αυτό πού όδήγησε τούς Έλληνες στην νίκη ήταν ή φρόνηση

του Θεμιστοκλή συνδυασμένη μέ την έξυπνάδα του, άπαντάει σύντομα ή πρώτη ομάδα.

- Έμεις, παίρνει τόν λόγο ή δεύτερη, θεωρούμε ότι ή προνοητικότητα του Θεμιστοκλή ήταν αυτή πού έφερε την νίκη. Είχε πείσει τούς Αθηναίους αντί νά μοιράζονται τά άργύρια από τά όρυχεία του Λαυρίου νά κατασκευάσουν μέ αυτά πολεμικά καράβια.

- Η τρίτη ομάδα τί έχει νά μäs πει;

- Έμεις θεωρούμε ότι ή διορατικότητα του ήταν τό σημαντικότερο προτέρημα, άφου ή έπιλογή των στενών τής Σαλαμίνας άποδείχτηκε ό καταλληλότερος τόπος νά αντιμετώπισει τόν έχθρο. Προέβλεψε ότι στην άνοιχτή θάλασσα του Ισθμού οί Πέρσες εύκολα θά νικούσαν τά ελληνικά πλοία, ένω σά στενά τής Σαλαμίνας θά παγιδεύονταν.

- Καί ή τέταρτη ομάδα;

- 'Εμείς θά πούμε ὅτι ἡ πονηριά του ἦταν αὐτή πού ἔσωσε τούς Ἀθηναίους. Ἀφοῦ δέν μπόρεσε μέ λόγια νά πείσει τούς στρατηγούς γιά τό εὐφυές σχέδιό του, μῆνυσε κρυφά στόν Ξέρξη μέ τόν Σίκινο, τόν ὑπηρέτη του, ὅτι ὁ ἑλληνικός στόλος σκοπεύει νά φύγει ἀπό τά στενά καί ἦταν εὐκαιρία νά τόν ἀποκλείσει. Ὁ Ξέρξης ἔπεσε στήν παγίδα καί μπήκε στά στενά, γεγονός πού ὀδήγησε στήν ὀλοκληρωτική καταστροφή του.

- Πολύ ὠραία ὄλα! Εὐγε καί στίς τέσσερις ὀμάδες! Ὁμως νομίζω πώς κάποια ἀπάντηση δέν ἔχει ἀκόμα ἀκουστεῖ. Ὅλα ὅσα εἶπατε, παρόλο πού εἶναι ὀρθά, θά ἦταν μάταια ἄν...

Εἰκοσιδύο ζευγάρια μάτια ἔχουν καρφωθεῖ πάνω μου καί περιμένουν τήν ἀπάντηση.

- Τί θά γινόταν, παιδιά, ἄν ὁ Θεμιστοκλῆς ἄφηνε τόν θυμό του νά ξεσπάσει; Θυμάστε ὅτι ὅταν ὁ Εὐρυβιάδης θύμωσε μέ τό σχέδιό του καί σήκωσε τό ραβδί του νά τόν χτυπήσει, ὁ Θεμιστοκλῆς ἀτάραχος τοῦ εἶπε: «Πάταξον μέν, ἄκουσον δέ!». Ἄν ὀργιζόταν, ἡ ἱστορία τῶν Περσικῶν Πολέμων θά ἦταν τελείως διαφορετική.

- Τί θά γινόταν δηλαδή;

- Ἄν ἐνδιαφερόταν γιά τόν θιγμένο ἑαυτό του καί τραβοῦσε τό ξίφος ἐναντίον τοῦ σπαρτιάτη ναυάρχου Εὐρυβιάδη, ἴσως τόν σκότωνε. Τότε οἱ Σπαρτιάτες καί οἱ ἄλλοι Πελοποννήσιοι θά ἐξαγριώνονταν καί μπορεῖ νά φτάνανε μέχρι καί σέ ἐμφύλιο σπαραγμό! Κι ἀντί νά σκότωναν τούς Πέρσες, ἴσως νά κατέστρεφαν οἱ Ἕλληνες τούς Ἕλληνες...

- Καί τότε, κυρία, οὔτε τά καράβια θά τούς ἔσωζαν ἀλλά οὔτε καί τά στενά τῆς Σαλαμίνας!

- Ἀκριβῶς! Ἡ Ἑλλάδα κάτω ἀπό τόν περσικό ζυγό θά ἔχανε τόν πολιτισμό μαζί μέ τήν ἐλευθερία της. Βλέπετε, παιδιά, πόσο τρομερά ἀποτελέσματα μπορεῖ νά φέρει ἡ κρίση τῆς στιγμῆς; Ὁ θυμός τοῦ Εὐρυβιάδη μποροῦσε νά καταστρέψει τήν Ἑλλάδα, ἡ πραότητα τοῦ Θεμιστοκλή τήν ἔσωσε.

- Δηλαδή, κυρία, ἄν κατάλαβα, παρατηρεῖ ὁ Θεοδωρῆς, οἱ ἀρετές καί ὄχι μονάχα τά ὄπλα σώζουν τά ἔθνη!

- Ἔτσι εἶναι, Θεοδωρῆ. Ἡ πραότητα ὀδήγησε στή νίκη!

- Κυρία, ἐγώ πολλές φορές θυμῶνω ὅταν κάποιος μέ προκαλεῖ, παρατηρεῖ ὁ Ἄνδρέας. Δέν ξέρω τότε τί λέω καί τί κάνω...

- Τό σπουδαῖο εἶναι νά προλαβαίνεις τόν θυμό σου. Καί τό γάλα, ἄν δέν προλάβεις νά τό κατεβάσεις ἀπό τή φωτιά μόλις φουσκώσει, χύνεται.

- Ναί, ἀλλά πῶς νά τόν προλαβαίνω;

- Αὐτό εἶναι τό δύσκολο! Ὁ περίφημος Πλάτωνας, συγκρατώντας κάποτε τόν θυμό του ἀπέναντι σέ ἕναν ὑπηρέτη του, εἶπε στόν μαθητή του Ξενοκράτη νά τόν δεῖρει ἐκεῖνος, μιά καί ὁ ἴδιος ἦταν πολύ θυμωμένος. Καί ὁ Ἰούλιος Καίσαρ, γιά νά μῆν ξεσπᾶ θυμωμένος, ἔλεγε μέσα του ὀλόκληρο τό λατινικό ἀλφάβητο.

- Ἐμείς θά λέμε τό ἑλληνικό, πού ἔχει περισσότερα γράμματα! πετιέται τό πειραχτήρι τῆς τάξης, ὁ Μάριος.

- Ὁ ἅγιος Παῖσιος λέει ὅτι χρειάζεται ἐπαγρύπνηση. Νά παρακολουθοῦμε τόν ἑαυτό μας σάν τούς στρατιῶτες πού κρατᾶνε σκοπιά. Κι ἀκόμα, νά δείχνουμε καλοσύνη καί ἀγάπη. Τότε ὁ θυμός δέν θά βρίσκει χῶρο στήν καρδιά μας. Ὁ Θεμιστοκλῆς δέν ἔγινε πρᾶος σέ μία

στιγμή, από μικρός αγωνιζόταν.

- Θά μᾶς πείτε κάτι από τήν παιδική ηλικία τοῦ Θεμιστοκλή;

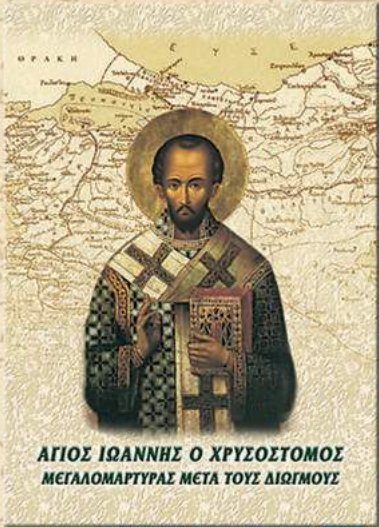
- Ἀπό παιδί ξεχώριζε γιά τό φιλότιμό του. Ἦταν ἐπιμελής μαθητής, ἀλλά καί ὀξύθυμος, ὅπως ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος. Ὁ δάσκαλός του συνήθιζε νά λέει: «Ἐσύ, παιδί μου, δέν θά γίνεις καθόλου κάτι μέτριο, ἀλλά ὅπως ἄν ποτε κάτι μεγάλο, ἤ καλό ἤ κακό». Ἀγαποῦσε τή ρητορική καί, ὅταν τελείωνε τά μαθήματά του, ἀσκοῦνταν συντάσσοντας λόγους ὑπέρ ἢ κατά τῶν συμμαθητῶν του. Θυμάστε ὅτι μετά τή νίκη τοῦ Μιλτιάδη στόν Μαραθῶνα σέ ὄσους τόν ρωτοῦσαν γιάτί εἶναι σκεπτικός, ἀπαντοῦσε: «Οὐκ ἔᾶ με καθεύδειν τό τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον!». Δέκα χρόνια μετά κατόρθωσε κι ἐκεῖνος νά δοξάσει τήν Ἑλλάδα. Εὐχομαι κι ἐσεῖς νά ἔχετε τό φιλότιμο, τήν ἐπιμέλεια, ἀλλά καί τήν πραότητα του.

- Δύσκολα καί τά τρία, κυρία... Ἀλλά ἀφοῦ τά κατάφερε ὁ Θεμιστοκλής, κάτι θά γίνει καί μέ μᾶς.

M.E.X.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στό φύλλο Ὀκτωβρίου, στήν εἰκόνα τῆς σελ. 256, ἡ σωστή λεζάντα εἶναι: Μνημεῖο γιά τό ὕψωμα «731» στόν δρόμο Τρικάλων-Καρδίτσας.

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΔΙΩΓΜΟΥΣ

Στό θαυμάσιο βιβλίο τοῦ Amédée Thierry μέ ἱστορική ἀκρίβεια καί λογοτεχνική γλαφυρότητα -τά ὅποια ἀπολαμβάνει ὁ ἀναγνώστης καί στήν ἑλληνική μετάφραση- ἀποδίδονται πιστά τό ἱστορικό πλαίσιο, οἱ ἀγῶνες, οἱ πληγές καί ἡ δόξα τοῦ ὑψητέτου ἀετοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας ἀγίου Ἰωάννη τοῦ Χρυσοστόμου.

Βιβλιοπωλεῖο
ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατσέλου 5,
Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 274518

e-shop
<http://books.apolytrosis.gr>

Παιδική συναυλία

Βάδιζε αργά στις αίθουσες της Πινακοθήκης. 'Ο χρόνος δέν τήν πίεζε. Μπορούσε μέ τήν άνεσή της νά περιεργάζεται τά έργα τέχνης πού γέμιζαν τούς όρόφους. 'Ηρωες τής 'Επανάστασης, προσωπογραφίες, όμορφα τοπία... Τό βλέμμα της καρφώθηκε σέ έναν πίνακα. Δέν ήταν ή πρώτη φορά πού τόν έβλεπε μπροστά της. «Παιδική Συναυλία» τού 'Ιακωβίδη, διάβασε στήν έπιγραφή. Τό πρώτο πού τήν κέντρισε ήταν τό μέγεθός του. «Τόν περίμενα πιό μικρό», μονολόγησε καί άρχισε νά παρατηρεί τίς λεπτομέρειες, πού δέν φαίνονταν τόσο εύκρινεις στά αντίγρατά του. Τό σπασμένο τζάμι, τό πρόχειρα δεμένο φυτό στό άριστερό παράθυρο, τά φουσκωμένα άπ' τήν άνάσα μάγουλα τού μικρού μουσικού, ή εικόνα τού Χριστού. Μία φωτογραφία πολύτεκνης οικόγένειας. 'Η μητέρα πού συγκρατεί τό μικρότερο παιδάκι, τό παιδί μέ τό τύμπανο, τήν τρομπέτα, τό ποτιστήρι. Μία χαρούμενη παιδική όρχήστρα σέ ένα σπίτι

φτωχικό αλλά... έπιμελημένο, νοικοκυρεμένο, τακτοποιημένο... όσο τακτοποιημένο μπορεί νά είναι ένα σπίτι μέ 6 παιδιά...

Κι άξαφνα ή εικόνα ζωντάνεψε, τό κλάμα τού μωρου έφτανε μέχρι τά αυτιά της, ή τρομπέτα ξεκούφαινε καί τήν ίδια, τά γέλια τών υπόλοιπων παιδιών συμπλήρωναν τήν όρχήστρα. Δέν ήταν τώρα μπροστά στόν πίνακα αλλά... στή δουλειά της. Στήν υπερπολύτεκνη οικόγένεια πού βοηθά τούς τελευταίους μήνες. Έπτά παιδιά σέ ένα μικρό διαμέρισμα. Κι όμως τίποτα δέν φαίνεται νά τούς λείπει. 'Η χαρά τους, ή παιδικότητά τους, τά τραγούδια τους, τά μαθήματα μουσικής -έννας μάλιστα μαθαίνει καί τρομπέτα- άκόμα καί τά μαλώματά τους. Κοιτά τά μάτια τους καί τό έπιβεβαιώνει. Αυτά τά παιδιά είναι ευτυχισμένα. Κι άς είναι λιτά τά φαγητά τους, μικρά τά δωμάτιά τους, τά παπούτσια τους πολυφορεμένα, τά ρούχα τους μεταχειρισμένα, φροντίζει πάντα ή μητέρα νά είναι καλοσιδερωμένα

κι όλα στό σπίτι τακτοποιημένα.

Ἔρχεται ξανά στόν νοῦ της ἡ πρώτη μέρα πού ἔπιασε δουλειά. Καθάριζε τά τάπερ τῶν μικρῶν ἀπό τό σχολεῖο. Μέσα στήν ἀγωνία νά προλάβει νά τά πλύνει καί νά τούς βάλει νά φᾶνε ταυτόχρονα, δέν πρόσεξε ὅτι στό ἓνα τάπερ εἶχε μείνει μία πατάτα καί λίγο κρέας μέ ζουμί. Ὁ ἐξάχρονος ἀντιλήφθηκε ὅτι τό πέταξε στόν νεροχύτη καί κάλεσε καί τούς δύο μικρότερους νά κάνουν «αὐτοψία». «Κυρία, πετάξατε τό φαγητό; Ἐμεῖς δέν πετάμε ποτέ φαγητό», τῆς εἶπε μέ ἓνα βλέμμα ἀπορίας καί ἀπογοήτευσης μαζί. «Ἔτσι μᾶς ἔμαθε ὁ μπαμπάς».

Ἔτσι τούς ἔμαθε ὁ μπαμπάς, ἔτσι τούς ἔμαθε ἡ μαμά. Γονεῖς δίπλα στό παιδιά τους, οἰκογένειες ἐνωμένες, ἀγαπημένες, μέ ἀναφορά κοινή στόν πνευματικό καί συνειδητή μυστηριακή ζωή. Συχνά βέβαια ἡ πολυτεχνία, αὐτή ἡ παιδική συναυλία, γιά ἓναν ἐξωτερικό παρατηρητή μοιάζει ἀπλά μέ φασαρία. Μάλιστα στό ἐξωτερικό γίνονται συχνά ἐξώσεις οἰκογενειῶν ἀπό διαμερίσματα, ἐνῶ στή Γερμανία δέν εἶναι λίγοι αὐτοί πού παραπονιούνται γιά τή φασαρία τίς ὥρες λειτουργίας τῶν νηπιαγωγείων.

Δέν εἶμαι κριτικός τέχνης γιά νά ἀξιολογήσω τήν τεχνοτροπία τοῦ πίνακα, οὔτε μουσικός γιά νά ἐλέγξω τό πόσο καλά κουρδισμένες εἶναι ὅλες οἱ παιδικές συμφωνίες. Μία αὐτοψία ὅμως σέ ἓνα τέτοιο σπίτι, αὐτά τά μυστικά «δόξα τῷ Θεῷ» πού ψελλίζουν γονεῖς καί παιδιά σέ κάθε καθημερινή δυσκολία, τό κοινό βραδινό γονάτισμα μπροστά στό εἰκονοστάσι, δέν μποροῦν παρά νά δημιουργήσουν σέ κάθε καλοπροαίρετο παρατηρητή τήν ἴδια αἴσθηση: Ὑπάρχει ἐλπίδα! Σέ μία κοινωνία πού συχνότερα ἀκοῦμε γαβγίσματα σκύλου παρά κλάμα μωροῦ, σέ μία ἐποχή πού ἡ παραφωνία παρουσιάζεται ὡς ἀρμονία, κάπου ἐκεῖ σέ ἓνα διαμέρισμα, σέ μία πολυκατοικία, κουρδίζεται ἡ πιό ὁμορφή συμφωνική ὀρχήστρα. Ἄς ἀνοίξουμε τά παράθυρά μας νά τήν ἀκούσουμε!

Ι.Δ.Α.

Πατερικά μηνύματα

Βοήθεια ἀκαταμάχητη

Ὅλα ὅσα προσφέρουν οἱ ἄνθρωποι μᾶς ἐγκατέλειψαν, ὅλα ἐξαφανίστηκαν, ὅλα ἔφυγαν μακριά. Μία μᾶς ἀπομένει σωτηρία πλέον, αὐτή πού προέρχεται ἀπό τόν Θεό.

Γι' αὐτό ἡ βοήθειά μου θά ἔλθει ἀπό τόν Κύριο, ὄχι ἀπό ἄνθρώπους οὔτε ἀπό ἵππους οὔτε ἀπό χρέματα οὔτε ἀπό συμμάχους οὔτε ἀπό ὀχυρώματα. Ἡ βοήθειά μας θά ἔλθει ἀπό τόν Κύριο. Αὐτή ἡ συμμαχία εἶναι ἀκατανίκητη, αὐτή ἡ βοήθεια εἶναι ἀκαταμάχητη· κι ὄχι μόνο ἀκαταμάχητη, ἀλλά καί εὐκόλλη καί εὐκολοκατόρθωτη. Γιατί δέν εἶναι ἀνάγκη νά βαδίσει κανεῖς μακρῷ δρόμο οὔτε νά κολακεύσει θυρωρούς οὔτε νά δαπανήσει χρήματα οὔτε νά ἀποστείλει ἀντιπροσώπους. Μπορεῖ νά ἀποσπάσει αὐτή τή βοήθεια παραμένοντας στό σπίτι του, ἀρκεῖ νά ἀπομακρύνει τόν ἑαυτό του ἀπό τά ἀνθρώπινα, νά στηρίζεται σ' ἐκείνη τήν ἐλπίδα καί ὑψώνοντας διεισδυτικό τό βλέμμα του νά ἀτενίζει πρός τόν οὐρανό.

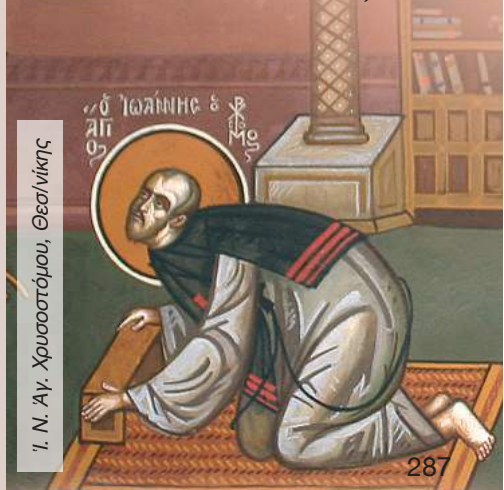
Χρυσοστόμου,

Ἐρημεία στόν ρκ' Ψαλμό,

PG 55,344-345

Ἱ. Ν. Αγ. Χρυσοστόμου, Θεολόγος

Κάτω από τις φτερούγες του Ἀρχαγγέλου

Ὁ τελευταῖος μήνας τοῦ φθινοπώρου μπήκε τρίζοντας ἄγρια τὰ δόντια του. Ὅ,τι ἀπόμεινε πάνω στά δέντρα τό ἔκανε χαλί νά τό πατήσει κι ἐκεῖνα τὰ ξεθαρρεμένα χρυσάνθεμα καί αὐτά ἀκόμα κατέθεσαν τὰ ὄπλα μπροστά στήν κρύα ὀρμή του.

- Μαμά, κρυώνω!

Τό παράπονο τοῦ Κωστή, πού καθόταν μπροστά στό ἀνοικτό βιβλίο τῆς Ἱστορίας τῆς Ε΄ Δημοτικοῦ, ἔκανε τήν καρδιά τῆς μάνας νά πονέσει. Δέν του ἀπάντησε, δέν του εἶπε κουβέντα, μόνο γύρισε καί τόν κοίταξε μέ ἀπόγνωση.

- Ἔλα, κυνήγα με γιά νά ζεσταθοῦμε! τήν ἔβγαλε ἀπό τό ἀδιέξοδο ἡ κόρη της, πού ὡς ἐκείνη τήν ὥρα καθόταν σκεπασμένη μέχρι τόν λαιμό μέ μία φλίσ κουβέρτα καί προσπαθοῦσε νά ἀποστηθίσει ἕναν κανόνα τῆς Φυσικῆς τῆς Γ΄ Γυμνασίου.

Ἐτρεξαν τὰ παιδιά γύρω ἀπό τό τραπέζι τῆς κουζίνας καί γύρω ἀπό τόν καναπέ. Παιδιά ἦταν καί ξεχάστηκαν καί τό αἷμα τους ζεστάθηκε καί σέ λίγη ὥρα ὁ Κωστής δέν θυμόταν γιατί τόν κυνηγοῦσε ἡ ἀδελφή του.

Φίλησε τρυφερά τόν γιό της ἡ κυρία Εὐγενία καί ἀγκάλιασε μέ εὐγνωμοσύνη τήν ἔφηβη κόρη της.

- Λένα μου, θά πεταχτῶ ὡς τήν κυρα-Σοφία, νά δῶ ἂν χρειάζεται νά τῆς κάνω καμιά δουλειά. Ἐχε τόν νοῦ σου στόν Κωστή. Θά γυρίσω πρὶν σκοτεινιάσει, εἶπε στήν κόρη της καί βγήκε βιαστικά ἀπό τό σπίτι.

- Αὔριο γιορτάζει ὁ μπαμπάς, εἶπε θλιμμένος ὁ Κωστής. Θυμᾶσαι πέρσι πού μάς ἔβγαλε στήν πιτσαρία καί τόν γιορ-

τάσαμε;

- Θυμᾶμαι, Κωστή μου, μά ὅλα αὐτά πιά πρέπει νά τά ξεχάσουμε. Ὁ μπαμπάς ἔχει ἕξι μῆνες πού μάς ἄφησε κι οὔτε πού νοιάστηκε πῶς τά βγάζουμε πέρα, ἀπάντησε ἡ Λένα καί δίχως νά τό καταλάβει τὰ μάτια της γέμισαν δάκρυα.

- Πᾶμε μία βόλτα ὡς τόν Ἀρχάγγελο; πρότεινε ὁ Κωστής καί τὰ μάτια του πήραν μία λάμψη παράξενη.

- Δίχως νά τό ξέρει ἡ μαμά; Ὁχι, ὄχι, Κωστή! ἀπάντησε ἡ Λένα ἀποφασισμένη νά μὴν ὑποχωρήσει.

- Ὡσπου νά γυρίσει ἡ μαμά, θά γυρίσουμε πίσω, ἐπέμεινε ὁ Κωστής. Τό ἀγαποῦσε αὐτό τό ἐκκλησάκι ὁ μπαμπάς. Πᾶμε νά παρακαλέσουμε τόν Ἀρχάγγελο νά τόν φέρει πίσω κοντά μας. Πᾶμε, Λένα μου!

- Κάνει κρύο ἔξω, εἶπε πιό πολύ γιά δικαιολογία ἡ Λένα.

- Καί μέσα κάνει κρύο, εἶπε μέ παράπονο ὁ Κωστής. Θά ντυθοῦμε καλά!

Δέν ἦταν γιατί τήν ἔπεισε ὁ Κωστής, ἦταν γιατί κι ἡ ἴδια τό ἐπιθυμοῦσε μέ τήν καρδιά της, ἦταν γιατί ἤξερε πῶς μόνον ἕνα θαῦμα θά μπορούσε νά φέρει πίσω τόν πατέρα τους.

Τό σπίτι τους στήν ἄκρη τῆς μικρῆς πόλης ἦταν χτισμένο στά ριζά τοῦ βουνοῦ καί τό ἐκκλησάκι τοῦ Ἀρχαγγέλου ἀπεῖχε ἕνα μισάωρο δρόμο ἀπό αὐτό. Ὁχι ὅμως πάνω στό βουνό, μά στήν ἴδια εὐθεία, στά ριζά κι ἐκεῖνο τοῦ βουνοῦ κατά μήκος τῆς πόλης.

Τόν κρατοῦσε ἀπό τό χέρι ὄχι ἀπό φόβο μὴν τόν χάσει πουθενά, ἀλλά γιατί ἔνωθε νά ξεχειλίζει ἡ καρδιά της ἀπό ἀγάπη καί στοργή γιά τόν μικρό της

άδελφό. "Ήξερε πόσο του έλειπε ο πατέρας...

- Κοίτα, έχει ακόμα κυκλάμινα, τής είπε κι έσκυψε και έκοψε ένα και τής τό χάρισε.

- "Ας τά μαζέψουμε νά τά πάμε στον Άρχάγγελο! του είπε εκείνη και σέ λίγο γέμισαν τή χούφτα τους μέ τά ρόζ άγριολούλουδα.

- Λές νά βρέξει; άναρωτήθηκε μέ άγωνία ή Λένα σηκώνοντας τό βλέμμα της στον κατάμαυρο ουρανό.

- "Ας τρέξουμε νά προλάβουμε νά μπορούμε στό έξωκκλήσι! πρότεινε ο Κωστής και όταν πιά έπεφταν οι πρώτες στάλες, έμπαιναν μέσα στή θαλπωρή και τήν άσφάλεια του Άρχαγγέλου.

- Σας! Είται μία κυρία εδώ, είπε ψιθυριστά ή Λένα και στάθηκε μέ εύλάβεια στην άκρη κρατώντας από τό χέρι τον Κωστή. Η γυναίκα γονατισμένη έκλαιγε μέ λυγμούς, μά όταν κατάλαβε ότι κάποιιοι μπήκαν, σταμάτησε τό δυνατό κλάμα και σέ λίγο σηκώθηκε.

- Μαμά!!! βγήκε κι από τά δύο παιδιά ή κραυγή και ή κυρία Εύγενία κοκκάλωσε στή θέση της. "Υστερα άνοιξε τήν άγκαλιά της και τά έκλεισε μέσα. Δέν τους είπε τίποτα κι ούτε τά μάλωσε πού πήγαν ως εκεί, μόνο τά πήρε και τά έφερε μπροστά στην εικόνα του φτερωτού Άρχαγγέλου και γονάτισαν κι οι τρεις μπροστά του. "Εμειναν έτσι ώρα πολλή οι τρεις τους μία άγκαλιά, ως τή στιγμή πού άνοιξε ξανά ή πόρτα. Κανείς δέν κουνήθηκε από τή θέση του, μέ τίποτα δέν ήθελαν νά τελειώσει αυτή ή όμορφη στιγμή. "Οποιος και νά ήταν θά προσκυνούσε και θά έφευγε. Άγκάλιασε πιό σφιχτά τά δύο παιδιά της ή Εύγενία και

περίμενε. Μά αυτός πού μπήκε δέν έκανε ούτε μπροστά ούτε πίσω. Μόνον όταν άκουσε τον λυγμό από πίσω της ή Εύγενία σήκωσε τό κεφάλι. Δύο χέρια, όμοια θαρρείς μέ τίς φτερούγες του Άρχαγγέλου, τους τύλιξαν και τους τρεις κι ένα πρόσωπο μουσκεμένο από τά δάκρυα και τή βροχή έκλιπαρούσε για συγγνώμη.

- Είπα πρώτα νά έρθω στον Άρχάγγελο νά ζητήσω από αυτόν νά μέ συγχωρέσει κι ύστερα νά έρθω στό σπίτι νά ζητήσω συγχώρεση κι από έσας, είπε ο Μιχάλης, σαν ένιωσε πώς έσβησαν τό λάθος του τά δάκρυά του.

Στέρεψαν τά δάκρυα, σταμάτησε κι ή βροχή, κλείσανε τήν πόρτα του Άρχαγγέλου και τράβηξαν για τό σπίτι τους.

- Αύριο δέν θά πάτε τό πρωί στό σχολείο, είπε ο Μιχάλης σαν κάθισαν όλοι μαζί τό βράδυ στό τραπέζι. Αύριο θά πάμε όλοι μαζί στην εκκλησία κι ύστερα θά βγοϋμε για ψώνια στην αγορά.

- Γιούπιιι!, φώναξε ο Κωστής, και δέν μπορούσα μέ τίποτα νά μάθω τήν Ιστορία.

Η σόμπα μπουμπούνισε εύχαριστήμένη κι ο Κωστής χώθηκε στην άγκαλιά του πατέρα του κι άποκοιμήθηκε ψιθυρίζοντας: «Μπαμπά, έχουμε ζέστη άπόψε. Μαμά, τώρα πιά δέν κρυώνω!».

Έλένη Βασιλείου

Στόν Άγιο Διονύσιο, Ζάκυνθος

Προσκυνηματική έκδρομή

Προορισμό τήν Κεφαλλονιά και τή Ζάκυνθο είχε ή προσκυνηματική έκδρομή τής Άδελφότητας «Απολύτρωσις», πού πραγματοποιήθηκε μέσ στόν Σεπτέμβριο μέ οργανωτή τόν αγαπητό μας κ. Άναστάσιο Μπούτσικο.

Είχαμε τήν ξεχωριστή εύκαιρία νά θαυμάσουμε τά μεγαλεία του Θεού μέσα στην όμορφη φύση και στά υπέροχα αξιοθέατα. Φτάσαμε στό πανέμορφο Φισκάρδο, στά βόρεια τής Κεφαλονιάς, στό στενό σημείο πού τή χωρίζει από τή Ίθάκη. Προχωρήσαμε βορειοδυτικά πρὸς τή χερσόνησο Άσσο, μία από τίς ωραιότερες τής Εύρώπης, και συνεχίσαμε πρὸς τή παραλία του Μύρτου μέ τά κάτασπρα βότσαλα και τά καταγάλανα νερά, μία από τίς καλύτερες παραλίες όχι μόνο τής Ελλάδας αλλά τής Μεσογείου. Στην πρωτεύουσα του νησιού, τό καταπράσινο Άργοςτόλι, μέ τήν ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και τά χρώματα, επισκεφθήκαμε τίς Καταβόθρες, ένα σπάνιο γεωλογικό φαινόμενο. Έντυπωσιαστήκαμε από τό σπήλαιο τής Δρογκαράτης, ένα μοναδικό έργο γλυπτικής από σταλαγμίτες και σταλακτίτες, όπου ο καθηγητής κ.

Άνανίας Τσιραμπίδης μάς περιέγραψε μέ σαφήνεια τά γεωλογικά φαινόμενα.

Συνεχίσαμε τήν πορεία μας πρὸς τήν ιερά μονή του Άγίου Γερασίμου, πού τήν ίδρυσε τό 1560 ο ίδιος ο Άγιος. Γνωρίσαμε τό άσκητήριό του και προσκυνήσαμε εύλαβικά τό άγιο σκήνωμά του. Σώζονται ακόμη τά τρία πλατάνια πού φύτεψε ο Άγιος, καθώς και τά τρία πηγάδια πού άνοιξε μέ τά χέρια του.

Στήν τετραήμερη έκδρομή μας κυριαρχική ύπήρξε ή παρουσία των δύο ιερέων, του π. Μιχαήλ, πνευματικού τής Άδελφότητας, και του π. Δημητρίου. Άλλοτε μέσα στό λεωφορείο, άλλοτε στά καράβια ή σε κάποιο άρχονταρίκι μοναστηριού, ο π. Μιχαήλ μάς έρμήνευε τήν Α΄ Καθολική Έπιστολή του Ίωάννη.

Άποχαιρετήσαμε τήν Κεφαλλονιά και τραβήξαμε για τό «Άνθος τής Άνατολής», τήν πανώρια Ζάκυνθο μέ τήν πλούσια βλάστηση, πατρίδα του Σολωμού, του Κάλβου και του Ξενόπουλου. Άποβιβαστήκαμε στην απομονωμένη άκτή «Άι-Γιώργης» ή «Ναυάγιο», έναν όρμο έντυπωσιακό μέ απόκρημνες άκτές και γαλαζοπράσινα νερά. Σπουδαίο έκκλησιαστικό μνημείο τής περιο-

χής είναι ή μονή του Ἁγίου Γεωργίου τῶν Κρημνῶν, ἐκεῖ πού ἀσκήτεψαν περιώνυμοι ἐκκλησιαστικοί ἄνδρες, ὅπως ὁ ἱερομόναχος Γεράσιμος Νοταράς, μετέπειτα προστάτης τῆς Κεφαλλονιάς, καί ὁ ζακυνθινός θεολόγος καί διδάσκαλος τοῦ Γένους Παχώμιος Ρουσάνος.

Τό ἐπόμενο προσκύνημά μας στή μονή τῆς Παναγίας Ἀναφωνήτριας, κτισμένη μέσα σ' ἕνα ἀπέραντο πευκόδασος. Ἐδῶ ἀσκήτεψε ὡς ἡγούμενος τόν 16ο αἰῶνα ὁ πολιοῦχος τοῦ νησιοῦ ἅγιος Διονύσιος καί σ' αὐτό τό μοναστήρι συνάντησε τόν φονιά τοῦ ἀδελφοῦ του, τόν ὁποῖο μέ ὅλη του τήν καρδιά συγχώρεσε.

Στήν πόλη τῆς Ζακύνθου ἐπισκεφθήκαμε τόν μεγαλοπρεπή ναό τοῦ Ἁγίου Διονυσίου καί προσκυνήσαμε τό λείψανό του.

Εἶχαμε τήν εὐλογία καί τήν τιμή σ' αὐτή τήν ὑπέροχη ἐκδρομή μας νά γνωρίσουμε ἀπό κοντά τόν μητροπολίτη Κεφαλληνίας κ. Δημήτριο καί τόν μητροπολίτη Ζακύνθου καί Στροφάδων κ. Διονύσιο Δ', πού μοιράστηκαν μαζί μας σκέψεις γιά ἐκκλησιαστικά θέματα.

Ἀφήνοντας πίσω τά γραφικά Ἴονια νησιά, εὐχαριστήσαμε τόν Κύριο ἰδιαίτερα γιά τά πνευματικά του δῶρα. Στούς

ἄφιλους καιρούς μᾶς χαρίζει, παρόλη τήν ἀδυναμία μας, τούς δικούς του ἀνθρώπους πού στηρίζουν τίς καρδιές μας, ἀλλά καί ἕναν πλούσιο συμπνευματισμό μέ τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τά πνευματικά μας ἀδέλφια.

Ὁ Ἁγιασμός

Μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ καί τίς εὐχές τῆς τοπικῆς ἐκκλησίας, τήν Κυριακή τοῦ Σπορέως (16/10) τελέστηκε στήν Ἀδελφότητά μας ὁ Ἁγιασμός γιά τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου. Μέ ἰδιαίτερη συγκίνηση, μετά ἀπό τή στέρηση πού μᾶς ἐπέβαλε ἡ πανδημία, εἶδαμε τήν κεντρική αἴθουσα γεμάτη ἀπό πρόσωπα ἀδελφῶν, «συνηγμένον ἐπὶ τὸ αὐτό».

Ἐκπροσωπώντας τόν παναγιώτατο μητροπολίτη μας κ. Ἄνθιμο ὁ αἰδεσιμολογιότατος πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης πατήρ Ἰάκωβος Ἀθανασίου τέλεσε τήν ἀκολουθία τοῦ Ἁγιασμοῦ καί κατόπιν μᾶς μίλησε μέ θέμα: «Ἡ σπορά τοῦ θείου λόγου ὡς ἐκκλησιαστικό ἔργο, ὁ ἀνθρώπινος λόγος καί μία πνευματική θεώρηση τῆς τηλεόρασης». Ὁ λόγος του οἰκοδόμησε καί προβλημάτισε τούς ἀκροατές.

Εἶθε ὁ Κύριος νά εὐλογήσει τή νέα ἱεραποστολική χρονιά, ὥστε νά καρποφορεῖ καί νά αὐξάνει ὁ σπόρος τοῦ θείου λόγου στίς καρδιές ὄλων μας! Καλή σπορά!

Δύο απόψεις καί μιά προσωπική έμπειρία

Μετά από τήν αποτυχημένη επίθεση στό μάθημα τών Θρησκευτικών ήρθε δριμύτερη καί έπισημότερη ή εύθεια επίθεση στό έργο τής Κατήχησης τής Έκκλησίας. Η δράση όμως φέρνει καί τήν αντίδραση. Αναδημοσιεύουμε έδω τό άρθρο-άπάντηση στην επίθεση ενός από τούς χιλιάδες χιλιάδων εύεργετημένους του Κατηχητικού Σχολείου.

Μία πρόσφατη (18-10-2022) κοινοβουλευτική έρώτηση 18 βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ πρός τήν Υπουργό Παιδείας καί Θρησκευμάτων μέ πρωτοβουλία του Τομεάρχη Παιδείας, Νίκου Φίλη, έφερε στό προσκήνιο γιά μιά ακόμη φορά τό θέμα τών «Έκκλησιαστικών Κατηχητικών Σχολείων».

Ειδικότερα, οί βουλευτές διαμαρτύρονται γιατί σχολικές αίθουσες καί προαύλια σχολείων παραχωρούνται γιά όλη τήν «τρέχουσα» σχολική χρονιά σέ ήμέρες ή ώρες εκτός καθημερινής εκπαιδευτικής λειτουργίας –π.χ. Παρασκευή απόγευμα ή Σαββατοκύριακο– σέ κατά τόπους ιερούς ναούς, στό πλαίσιο του προγράμματος «Νεανικές καί παιδικές συντροφίες», καθώς μέ αυτό τον τρόπο έπιχειρείται νά έπιστρέψει στά σχολεία ή θρησκευτική κατήχηση.

Μέ άφορμή τήν «έρώτηση» δέν άρνησαν καί οί πρώτες δημόσιες αντιδράσεις, θετικές καί άρνητικές.

Στήν έφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (20-10-22), ή Ξένια Κουναλάκη σέ άρθρο της μέ τίτλο «Έπιστροφή στό Κατηχητικό Σχολείο;» τοποθετείται άρνητικά στην ιδέα τών Κατηχητικών Σχολείων αναφέροντας μεταξύ άλλων τά έξης: «Δέν θά έπρεπε οί γονείς νά έπιβάλλουν τό θρήσκευμά τους στά παιδιά τους, σε-

βόμενοι τό δικαίωμά τους νά επιλέξουν τό δόγμα τους μόλις ένηλικιωθούν».

Στήν έφημερίδα ΕΣΤΙΑ (21-10-22), ό Μανώλης Κοττάκης σέ άρθρο μέ τίτλο «Τό μίσος του ΣΥΡΙΖΑ γιά τήν Όρθόδοξη Πίστη» ύπεραμύνεται τών Κατηχητικών Σχολείων καταλήγοντας: «Δέν πάθαμε τίποτα από τήν κατήχηση. Καλοί Έλληνες γίναμε».

Διαβάζοντας καί μελετώντας τόσο τήν «έρώτηση» όσο καί τά δύο αντίθετα άρθρα, μπαίνω στον πειρασμό νά καταθέσω καί τήν προσωπική μου άποψη – έμπειρία γιά τά Κατηχητικά Σχολεία. Μία έμπειρία πού, κατά σύμπτωση, φέτος κλείνει τά πενήντα της χρόνια.

Εύγνωμονώ γιά τή μεγάλη δωρεά –μέγιστη εύλογία του Θεού– πού είχα, καθώς φοίτησα στά Έκκλησιαστικά Κατηχητικά Σχολεία τής Ίερās Μητροπόλεως Μεσσηνίας στά μαθητικά μου χρόνια καί κυρίως τά γυμνασιακά, τήν περίοδο 1966 -1972.

Στό «Κατηχητικό Σχολείο», μέσα από τά «μαθήματα τής Όρθόδοξης Πίστης μας», τίς «λατρευτικές εύκαιρίες», τό «παιχνίδι», τίς «έκδρομές», τίς «κατασκηνώσεις», τίς «εορταστικές έκδηλώσεις», τίς «συζητήσεις επικαίρων θεμάτων υπό τό πρίσμα τής Όρθοδοξίας» καί πολλά άλλα, έφοδιάστηκα μέ ένα

«Άυλο πτυχίο», πρὶν κᾶν ξεκινήσω τίς ἀκαδημαϊκές μου σπουδές στήν τριτοβάθμια ἐκπαίδευση μέ σκοπό τή λήψη ἑνός συμβατικού πτυχίου, χρήσιμου γιά τήν ἐπαγγελματική μου ἀποκατάσταση.

Στό διάβα τῆς ζωῆς μου φοίτησα σέ ἀρκετά σχολεῖα: Ἐ΄ Δημοτικό Σχολεῖο Καλαμάτας, Α΄ Γυμνάσιο Καλαμάτας, σχολεῖα ξένων γλωσσῶν, ΑΣΟΕΕ (Οἰκονομικό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν), Σχολή Ναυτικῶν Δοκίμων (Σχολή Δοκίμων Σημαιοφόρων Λιμενικοῦ), Σχολεῖο «Ἐκπαίδευσης χειριστῶν μονοκινητηρίων ἀεροσκαφῶν» στή Σχολή Ἰκάρων (Τατόι), Σχολεῖο «Διαχείρισης Κρίσεων» στή Σχολή Μετεκπαίδευσης καί Ἐπιμόρφωσης τῆς Ἑλληνικῆς Ἀστυνομίας κ.ἄ.

Τά σχολεῖα αὐτά εἶναι γεγονός ὅτι μοῦ ἔδωσαν χρήσιμα ἐφόδια ἀλλά «περιορισμένης ἰσχύος» καί μόνο γιά τό «ἐν ἐνεργείᾳ» διάστημα. Ὅμως, τό «ἐν ἐνεργείᾳ» διάστημα ἔχει ἡμερομηνία λήξης τόσο στόν ἰδιωτικό ὅσο καί στόν δημόσιο τομέα. Ἔρχεται ἡ στιγμή πού ὅσα σχολεῖα κι ἂν ἔχεις περάσει, εἶναι ἀπλᾶ μία ἀνάμνηση καί τά πτυχία-διπλώματά τους χαρτιά χωρίς καμία ἀξία.

Σήμερα, ὁμολογῶ ὅτι τό Κατηχητικό Σχολεῖο μοῦ ἔδωσε ἕνα πτυχίο ἄυλο ἀλλά ἔμψυχο. Ἕνα πτυχίο μέ ἰσχύ «ἐφ΄ ὅρου ζωῆς» καί, τό σπουδαιότερο, μέ τήν προοπτική «αἰώνιας ζωῆς». Σήμερα, πού ὁμολογουμένως ὑπάρχει «ἠθικό ἔλλειμμα» στήν κοινωνία, στήν παιδεία καί στήν οἰκογένεια, τά Κατηχητικά Σχολεῖα, μέ τήν ἐποπτεία καί εὐλογία τῶν οἰκείων Μητροπολιτῶν, προσφέρουν τήν καλύτερη ἀγωγή, πού δυστυχῶς σταματᾶ καί ἐπίσημα νά τή δίνει τό Δημόσιο Σχολεῖο.

Ἀλεξανδρούπολη, Ὀκτώβριος 2022
Παπανικολόπουλος Νικόλαος
Ἵψοναύαρχος Λ.Σ. (ἐ.ἀ.)

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

γιά κατηχητές, δασκάλους, γονεῖς

ΜΕΣΟΥ

ΚΑΤΩΤΕΡΟΥ

ΠΡΟΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ

Βιβλιοπωλεῖο ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
ἢ e-shop <http://books.apolytrosis.gr>

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

Συνέχεια είδεχθών έγκλημάτων

“Ως πότε θά είμαστε άπαθείς θεατές είδεχθών έγκλημάτων; Δεκαεφτά γυναίκες σημάδεψαν μέ τό αίμα τους τό 2021 καί πάνω από 12 μέχρι στιγμής τό έτος 2022 μέ πρόσφατο -μακάρι νά είναι τό τελευταίο!- αυτό στήν Καβάλα, πού γιά άλλη μιá φορά συγκλόνησε τό πανελλήνιο καί όχι μόνον.

“Όλα αυτά άποδεικνύουν ότι ή κοινωνία μας νοσεί βαθιά. Άναθρέψαμε γενιές χωρίς Θεό καί τώρα δρέπουμε τούς καρπούς μας, άφου «χωρίς Θεό όλα έπιτρέπονται». Η άποστασία μας έκανε τόν κόσμο άκοσμο καί τόν μετέτρεψε σέ κοινωνική ζούγκλα. Νά ποιά είναι τά άποτελέσματα τής άθεις κοινωνίας! “Όσο ποτέ επιβάλλεται έπιστροφή στίς άρχές τής όρθόδοξης πίστης μας, αν θέλουμε νά μη μετράμε θύματα, νά είναι όμορφη καί άρμονική ή ζωή μας.

Άλλαγή φύλου

«Όποιοσδήποτε κύπριος πολίτης γεννηθεί στή Δημοκρατία, ό όποιος θεωρεί ότι ύφίσταται άσυμφωνία μεταξύ τής ταυτότητας φύλου του καί του καταχωρισμένου φύλου του στά έγγραφα πού προσδιορίζουν τήν ταυτότητά του, δύναται νά υποβάλει αίτηση στόν Ληξίαρχο καί νά ζητήσει τήν έκδοση πιστοποιητικού νο-

μικής άναγνώρισης ταυτότητας φύλου».

“Όποιος θέλει ν’ αλλάξει φύλο στήν Κύπρο καί βεβαίως καί όνομα, θά τό πράττει μέ μιá άπλή αίτηση στόν Ληξίαρχο καί μιá ένορκη δήλωση, καταβάλλοντας 50 ευρώ. Αυτό προβλέπει νομοσχέδιο πού κατατέθηκε πρόσφατα στή Βουλή από τό ύπουργείο Δικαιοσύνης. Άλλαγή φύλου καί όνόματος θά δικαιούνται καί άνήλικοι 16 έτών καί άνω, άρκει νά έχουν τή συγκατάθεση τών γονέων τους.

Που πάμε; Γίναμε χειρότεροι από τά Σόδομα καί Γόμορρα; ‘Ο Θεός -διά πρεσβειών του άποστόλου Βαρνάβα- άς βάλει τό χέρι του! Νά τά περιμένουμε καί στήν πατρίδα μας;

Τά Έλληνικά

καί ή στήλη τής Ροζέτας

Οί Γάλλοι έορτάζουν πανηγυρικά τά 200 χρόνια από τήν άνακοίνωση του αιγυπτιολόγου Ζάν Φρανσουά Σαμπολιόν (1790-1832) στή Γαλλική Άκαδημία Κλασικών Σπουδών καί Καλών Τεχνών ότι άνακάλυψε σύστημα μέ τό όποιο πέτυχε νά άποκρυπτογραφήσει τήν ίερογλυφική αιγυπτιακή γραφή, στίς 27 Σεπτεμβρίου του 1822. Πρόκειται γιά όγκώδες άποσπασμα μαύρης πέτρινης πλάκας από γρανοδιορίτη, διαστάσεων -σέ έκατοστά- 112,3 ύψος, 75,7 πλάτος καί 28,4 βάθος.

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

Ἐπάνω της εἶναι χαραγμένο διάταγμα τοῦ βασιλέως Πτολεμαίου Ε΄ τοῦ Ἐπιφανοῦς σέ δύο γλώσσες καί τρεῖς γραφές: τήν αἰγυπτιακή ἱερογλυφική τῶν ἱερέων καί τῶν λογίων, τήν αἰγυπτιακή δημοτική (γραμματική) τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ καί τήν ἑλληνιστική ἑλληνική τῆς διοίκησης. Γράφτηκε τό 196 π.Χ. καί ἀποτελεῖ πολύτιμο δείγμα τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Πτολεμαίου Ε΄ ἔναντι τῶν αἰγυπτίων ὑπηκόων του.

Στούς πανηγυρισμούς, ὅμως, γιά τήν ἀποκρυπτογράφηση τῶν ἱερογλυφικῶν τῆς Αἰγύπτου παραγνωρίζεται ἡ καίρια συμβολή τῶν Πτολεμαίων, καθώς καί τῆς ἑλληνιστικῆς κοινῆς διαλέκτου, πού εἶχε καθιερωθεῖ στήν οἰκουμένη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἄν δέν ὑπῆρχαν στή στήλη τὰ Ἑλληνικά, θά ἦταν πολύ δύσκολο νά ἀνακαλυφθεῖ στήν πληρότητά του ὁ ἀρχαῖος αἰγυπτιακός πολιτισμός. Καί πάλι τὰ Ἑλληνικά βοήθησαν στήν ἀποκρυπτογράφηση. Ἀλλά ὅταν στήν Ἑλλάδα ὑποτιμῶνται, πῶς νά τά τιμήσουν οἱ ξένοι;

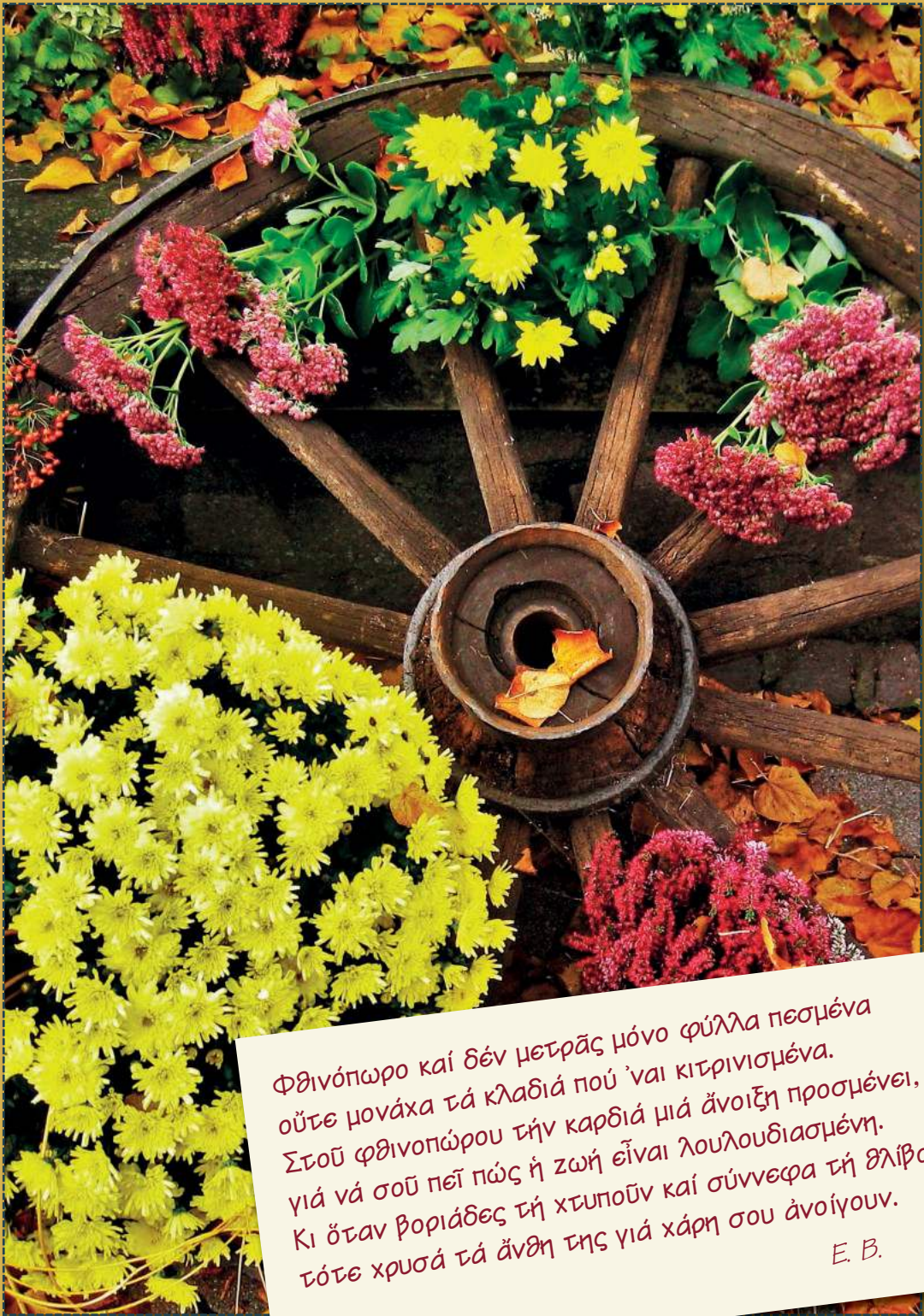
Δηλητήριο σέ παιδικά προγράμματα!

Τό παιδικό πρόγραμμα «Πέππα τό γουρουνάκι» παρουσίασε πρώτη φορά στή βρετανική τηλεόραση ἐπεισόδιο μέ ὁμόφυλη οἰκογένεια. Ξεκίνησε μέ ἀφορμή μία ἀναφορά σέ ἰστότοπο μέ ἔδρα τήν Ἀμερική, πού ζητοῦσε τήν ἔνταξη ὁμόφυ-

λης οἰκογένειας στό συγκεκριμένο παιδικό πρόγραμμα. Σημαντικό εἶναι νά ἀναφερθεῖ ὅτι στόν συγκεκριμένο ἰστότοπο συγκεντρώθηκαν 24.000 ὑπογραφές πού συμφωνοῦσαν μέ αὐτό! Οἱ γνωστές ὁμάδες-ὑποστηρικτές τέτοιων κινήσεων δέν ἄρρησαν νά ἐπικροτήσουν!

Μετά τήν «Πέππα τό γουρουνάκι», ὅπου προπαγανδίζεται ὄχι μόνο ἡ ἀπλή ὕπαρξη τῶν ὁμόφυλων ζευγαριῶν, ἀλλά κυρίως ἡ προοπτική τῆς ἀπόκτησης παιδιῶν ἀπό αὐτά, οἱ γνωστοί κύκλοι ἐξουσίας, πού θέλουν νά προωθήσουν τόν νέο τρόπο ζωῆς («New Way of Life») στίς νέες γενιές, παρουσιάζουν τήν Velma ἐπίσημα πλέον ὡς λεσβία στή νέα ταινία τοῦ «Scooby-Do». Ἔτσι, λοιπόν, ἄλλη μία δημοφιλέστατη παιδική ἐκπομπή, πού θά τήν παρακολουθήσουν ἑκατομμύρια παιδιά σέ ὅλο τόν πλανήτη, παρουσιάζει τήν ὁμοφυλοφιλία σάν κάτι... φυσιολογικό.

Οἱ γονεῖς θά πρέπει νά τό ξανασκεφτοῦν, ἄν πρέπει νά ἀφήνουν τά παιδιά τους νά βλέπουν ἀνενόητα «ἀθῶα» παιδικά, γιατί τά παιδικά εἶναι ἡ πρώτη καί κύρια γραμμή προπαγάνδας γιά ὅποια-δήποτε ἀλλαγή θέλουν νά φέρουν στόν κόσμο οἱ ἰθύνοντες. Τυχαῖα ὁ Βλαδίμηρος Λένιν ἔλεγε «Δώστε μου μόνο μία γενιά νέων καί θά μεταμορφώσω ὅλο τόν κόσμο»;

Φθινόπωρο καί δέν μετρᾶς μόνο φύλλα πεσμένα
οὔτε μονάχα τά κλαδιά πού ἔναι κιτριτισμένα.
Στοῦ φθινοπώρου τήν καρδιά μιά ἀνοιξη προσμένει,
γιά νά σοῦ πεί πῶς ἡ ζωή εἶναι λουλουδιασμένη.
Κι ὅταν βοριάδες τή χτυποῦν καί σύννεφα τή θλίβουν,
τότε χρυσά τά ἄνθη της γιά χάρη σου ἀνοίγουν.

Ε. Β.